

የገንዘብ ጥያቄ
የገንዘብ ጥያቄ
የገንዘብ ጥያቄ
የገንዘብ ጥያቄ

ማውጫ

ፆራፍ

	መግቢያ	ገጽ i
I	እግዚአብሔር.....	1
II	መጽሐፍ ቅዱስ.....	14
III	መንፈስ ቅዱስ.....	26
IV	ኢየሱስ ክርስቶስ.....	37
V	ሰውና ኃጢአት.....	47
VI	ደህንነት.....	58
VII	መላእክት.....	66
VIII	ቤተክርስቲያን.....	74
IX	የመጨረሻው ዘመን.....	87

ምዕራፍ አንድ

እግዚአብሔር

ትምህርት አንድ

ሀልወተ እግዚአብሔር

መግቢያ

የዓለም ፈጣሪ የሆነውን እግዚአብሔርን «የሰም» ብሎ መካድ ዓይን ያወጣ ስሕተት ቢሆንም፤ በየዘመናቱ የኖሩ ሰዎች የእግዚአብሔርን መኖር ሲክዱ ተስተውሏል። በዚህ ትምህርት ውስጥ ግን የእግዚአብሔርን መኖር ለማረጋገጥ ሰዎች ያተረቡትን ምክንያታዊ አመለካከቶችን አንግራለን።

የትምህርቱ ዓላማዎች

ተግራው ይህን ትምህርት ሲያጠናትት፡-

- ① እግዚአብሔር የነበረ ያለና የሚኖር ለምሳክ መሆኑን ይገነዘባል፤
- ② ስለ ሀልወተ እግዚአብሔር ምክንያታዊ አተራረቦችን ያውቃል፤
- ③ ስለ እግዚአብሔር መኖር ኦርገጠኛ በመሆን ሰሌዮችም ያስረዳል።

የትምህርቱ አስተዋጽኦ

ሀልወተ እግዚአብሔር

- ሀ. የእፅናረ ዓለም አፈጣጠር መግት
- ለ. የገድፍ መግት
- ሐ. የሰው አፈጣጠር መግት
- መ. መጽሐፍ ቅዱሳዊ ማረጋገጫ
- ሠ. የሕሊና ማረጋገጫ

ቁልፍ ቃላት

ሀልወተ እግዚአብሔር

ዝግመተ ሰውጥ

የምግብ ክፍሎች

፩ ራይሪን ከገጽ 13-17

፪ የክርስቲያናዊ አስተምህሮ መግቢያ (HCB) ከገጽ 1-4 እንብብ።

የጥናት ጥያቄዎች

1. የእግዚአብሔርን መኖር ለማረጋገጥ ከዓለም አፈጣጠር እይታ የተሰጠው ምክንያት ለዓለም መገኘት ምክንያቱ _____ ነው ይላል።

ሀ/ አዝጋሚ ለውጥ

ሐ/ እግዚአብሔር

ለ/ የረቀቀ የሰው ጥበብ

መ/ ሁሉም መልስ ናቸው

2. «ዓለም አሁን የያዘውን ትርጽ እንዲይዝ ያደረገው አንድ ኃይል ነው እንጂ በራሱ ይህን መልክ አልያዘም» በማለት የእግዚአብሔርን መኖር ለማረጋገጥ የተሞላረው ከምን አኳያ በተሰጠ ምክንያት ነው?

3. እግዚአብሔር ግዑዝ ሳይሆን ሕያው መሆኑን ለማመልከት መዝሙረኛው «ጂርን የተሰለው አይለማምን? ዓይንን የሠራው አይይምን?» ይላል። ይህ ጥቅስ በየትኛው ምዕራፍ ይገኛል?

4. «ዓይናችሁን ወደ ላይ አንሥታችሁ ተመልከቱ እነዚህን የፈጠረ ማነው?» ሠራዊታቸውን በቁጥር የሚያወጣ አርሱ ነው። ሁሉንም በሰማቸው ይጠራቸዋል። በኃይሉ ብዛትና በችሎቱ ብርታት አንድስ እንኳ አይታጣም» (ኢሳ. 40፡26) በማለት ኢሳይያስ የተናገረው ምንን ያስገነዝበናል?

5. ለዎች የእግዚአብሔርን መኖር ሕሊናቸው ሲመስክርላቸውም እምቢ ቡግለት የእግዚአብሔርን መኖር ይከፋሉ። ይህን ከሚያደርጉበት ምክንያቶች አንዱ ምንድነው?

ትምህርት ሁለት

የኢ-አማንያን ጽንሰ አሳቦች እና የእግዚአብሔር መገለጥ

መግቢያ

ከመቼውም በበለጠ ሁኔታ ለዎች የእግዚአብሔርን መኖር በሚከፋበት ዘመን ውስጥ እንገኛለን። ሰው ሁሉ በፊቱ መልካም መስሎ የታየውን ሲያደርግ ይስተዋላል። ስለዚህ «እግዚአብሔር የለም» በማለት የሕሊናን ምሥክርነት በማደገዝ አሃዲ ቢበዛ አያስደንቅም። በዚህ ትምህርት ውስጥ የተለያዩ ኢ-አማንያን (የአሃዲያን) ጽንሰ አሳቦችንና እግዚአብሔር ራሱን የገለጠባቸውን መንገዶች በአጭሩ እንመለከታለን።

የትምህርቱ ዓላማዎች

ተማሪው ይህን ክፍል ሲያጠናቅቅ፡-

- ① ለዎች የእግዚአብሔርን መኖር ለመከድ የሚያደርጉትን የተለያዩ ጥረቶች ይገነዘባል!
- ② እግዚአብሔር ራሱን የገለጠባቸውን መንገዶች ይገልጻል!
- ③ እግዚአብሔር የነበረ ያለና የሚኖር በመሆኑ ራሱን በተፈጥሮ በኩል እንደገለጠ ከመዝሙር 19 በቤተክርስቲያን! በሰጠበት ትምህርት ቤት! በመጽሐፍ ቅዱስ ጥናት! ወይም በሥራ ቦታ ለሚገኝ ወዳጁ ማስተማር ይችላል።

የትምህርቱ አስተዋጽኦ

የኢ-አማንያን ጽንሰ አሳቦች እና የእግዚአብሔር መገለጥ

ሀ. ኢ-አማንያን (ጽንሰ አሳቦች)

- የከሃዲያን አመለካከት
- እግዚአብሔርን አናውቀውም ባዮች አመለካከት
- የዝግመተ ለውጥ ተከታዮች አመለካከት
- በብዙ አማልክት የሚያመልኩ አመለካከት
- ሁሉም ነገር እግዚአብሔር ነው እግዚአብሔርም ሁሉም ነገር ነው አመለካከት።

ለ. የእግዚአብሔር መገለጥ

- አጠቃላይ መገለጥ
- ልዩ መገለጥ

ቁልፍ ቃላት

ኢ-አማንያን
ሁሉ አማንያን

የምንባብ ክፍሎች

ኧ ክርስቲያናዊ አስተምህሮ መግቢያን (HCB) ከገጽ 5-7 አንብብ።

የጥናት ጥያቄዎች

1. እግዚአብሔርን እናውቅም ባዮች የእግዚአብሔርን መኖር የሚከዱት ለምንድነው?
ሀ. እግዚአብሔርን መዳለስና መጨበጥ ስለማይችሉ
ለ. በሳይንስ እግዚአብሔርን ማረጋገጥ ስለማይቻል
ሐ. የመንፈሳዊው ዓለም ነገር እውቀት ስለሌላቸው
መ. ሁሉም መልሶች ልክ ናቸው።
2. ሰዎች ብዙ አማልክቶችን ማምለክ የሚፈልጉት ለምን ይመስልሃል?
3. መዝሙር 19፡1-4 ስለ እግዚአብሔር የሚያስተላልፈው መልእክት ምንድነው?
4. እግዚአብሔር ራሱን የገለጠባቸው መንገዶች _____ እና _____ በመባል ይታወቃሉ።

ትምህርት ሦስት

የእግዚአብሔር ተፈጥሮ ባሕርያት

መግቢያ

የእግዚአብሔርን ማንነትና ባሕርያትን ስናስብ እግዚአብሔር በማንነቱ መንፈስ በሰህን ማንም ሊዳስሰው፣ ሊጨበጠው ወይም ሊያየው አይችልም። ባሕርያቱን ስንመለከት ደግሞ ለሰው የሚሸጋገሩና የማይሸጋገሩ ወይም የጋራ የሆኑና የጋራ ያልሆኑ በመባል በሁለት ይመደባሉ። በዚህ ትምህርት ይህንን በጥልቀት አንመለከታለን።

የትምህርቱ ዓላማዎች

ተማሪው ይህን ክፍል ሊያጠናቅቅ፡-

- ⊕ እግዚአብሔር በማንነቱ ከፍጥረት ሁሉ የተለየ መሆኑን ይገልጻል፤
- ⊕ የእግዚአብሔርን ባሕርያት ይዘረዝራል፤
- ⊕ ለሰለግዚአብሔር ባሕርያት ማስተማር ይችላል።

የትምህርቱ አስተዋጽኦ

የእግዚአብሔር ማንነቱና ባሕርያቱ

- ሀ. የእግዚአብሔር ሀልውና
- ለ. የእግዚአብሔር ማንነት (ተፈጥሮ)
- ሐ. የእግዚአብሔር (መለያዎች)

የምንባብ ክፍሎች

- ኧ ራይሪ ከገጽ 18-25
- ኧ የክርስቲያናዊ አስተምህሮ መግቢያ ከገጽ 8-12
- ኧ በርከሆኖን ከገጽ 49-52 እና 56-65 አንብብ።

የጥናት ጥያቄዎች

1. እግዚአብሔርን በማንነቱ ከጣዖት ልዩ የሚያደርገው ምን ስላለው ነው?
2. ኤርምያስ 10፡10ን በቃል በማጥናት፡፡ መጽሐፍ ቅዱስን ሳትመለከት በባዶ ቦታ ጻፍ።

3. ከእግዚአብሔር ባሕርያት እንዲ የሆነው «ቅድስና» እግዚአብሔርን ከፍጥረቱ ሁሉ ልዩ ከማድረጉም ባሻገር ከተከታዮቹ በኩል ቅድስናን ይፈልጋል። መጽሐፍ ቅዱሳዊ መረጃን በመጠቀም አብራራ።

ትምህርት አራት

የእግዚአብሔር ስሞች

መግቢያ

ከሰ እግዚአብሔር መኖር፣ ተፈጥሮውና ባሕርያቱ ብዙ ነገሮችን ስንግሮ ቆይተናል። ተጥሰን ደግሞ ስሞችን በማጥናት ስለእግዚአብሔር ብዙ ነገሮችን እንማራለን።

የትምህርቱ ዓላማዎች

ተማሪው ይህን ክፍል ሲያጠናቅቅ፡-

1. የእግዚአብሔርን ስሞች ከነትርጉማቸው ይዘረዝራል፤
2. በእስራኤል ታሪክ ስሞቹ የተሰጠባት ዓውድ ይተነተናል፤
3. የእግዚአብሔር ስሞች በእማኝ ሕይወት ውስጥ የሚያመጡትን ለውጦች መግለጽና ማለተማር ይችላል።

የትምህርቱ አስተዋጽኦ

- የመጀመሪያዎቹ የብሉይ ኪዳን ስሞች
- ጥምር የብሉይ ኪዳን ስሞች

የምንባብ ክፍሎች

፩ ራይሪ ገጽ 25-28

፪ ኮርከቲያናዊ እስተምህር መግቢያ (HCB) ከገጽ 13-14

፫ ቦርክሆፍ ገጽ 53 አንብብ።

የጥናት መመሪያ ጥያቄዎች

1. ከእግዚአብሔር ስሞች አምስቱን ጻፍ።
2. እይሁዶች ቅዱሳን መጻሕፍትን ሲያነቡ «ያህዌ» የሚለው የእግዚአብሔር ከም ላይ በደረሱ ቁጥር «አዳናይ» ብለው የሚጠሩት ለምንድን ነበር?
3. በጻላት 3፡14 የትኛውን የእግዚአብሔር ስም እንደሚያመለክት እብራራ።
4. ከእግዚአብሔር ጥምር ስሞች ሁለቱን ወስደህ ከስሞቹ የተነሣ ስሕይወትህ ውስጥ የሚሰግህን በእጭር ጽሑፍ ግለጽ።

ትምህርት አምስት

ትምህርተ ሥላሴ

መግቢያ

በየዘመናቱ በኖረች ቤተክርስቲያን የሕሕተት ትምህርት ሲነሣ የተስተዋለው በሥላሴ ትምህርት ዙሪያ ነበር። ትምህርቱን በለው ጥበብና እእምር ለማብራራት በጣም አከቸጋሪ ከመሆኑም ላይተነሣ ግልጽ የሆነውን እሳብ እንኳን የሐሰት እለተማሪዎች ሲያጣምሙና ለዓላማቸው መሳካት ሲያውሉት እንመለከታለን። በዚህ ትምህርት የአብ፣ የወልድ፣ የመንፈስ ቅዱስ እንደ እምላክነትና ሦስቱ እነዛት እንዴት ስለኩልነት እንደሚሠሩ እንማራለን።

የትምህርቱ ዓላማዎች

ተማሪው ይህን ክፍል ሲጠናቅቅ፡-

- ፩ የሥላሴን አንድ እምላክነት ይገልጻል፤
- ፪ በእስተምህር ሥላሴ ላይ የሚነሱ የሐሰት ትምህርቶችን መቋቋም ይችላል።

የትምህርቱ አስተዋጽኦ

ትምህርተ ሥላሴ

- ሀ. የሥላሴ ገለጻ
- ለ. ለአንድነቱ ማሰረጃ
- ሐ. ለሦስትነቱ ማሰረጃ

መ. የአሰራር ሥላሴ ማስረጃ

ቁልፍ ቃላት

ሥላሴ

የምንባብ ክፍሎች

ኗ ራይሪን

ኗ የክርስቲያናዊ አስተምህሮ መግቢያ (HCB) ስገጽ 15-18

ኗ በርክሆፍ ስገጽ 66-72 አንብብ።

የጥናት ጥያቄዎች

1. ሥላሴ የሚል ቃል በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ አለ።
ሀ. አውነት
ለ. ሐሰት
2. «ሥላሴ» የሚለውን ቃል በመጀመሪያ ጊዜ የተጠቀመው የሥነ መለኮት ሊት ማን ይባላል?
3. ሥላሴ ማለት ምን ማለት ነው?
4. «ሦስቱን የሥላሴ አካላት በሥልጣን እኩል ናቸው» ስንል ምን ማለታችን ነው?
መጽሐፍ ቅዱሳዊ ማስረጃ እየሰጠህ አብራራ።
5. መዝሙር 139/7ን በቃልህ በማጥናት የመንፈስ ቅዱስ በሁሉም ሰፍራ መገኘት በአማኞች ምን ማበረታቻ እንደሚሰጥ አስረዳ።

ትምህርት ስድስት

የእግዚአብሔር መጋቢነት

መግቢያ

እስካሁን ድረስ በትምህርት እግዚአብሔር ውስጥ የሚነተቱ ዋና ዋና ነጥቦች ለምሳሌ የእግዚአብሔር መኖር! የኢ-አማንያን እመሰክሩባቸው! መገሰጥን! ተፈጠሮውንና ባሕርያቱን! ስምቹን! መልአክታቸውንና ትምህርት ሥላሴን ስናጠና ቆይተናል።

እግዚአብሔርም ከሌሎች አማልክት ሁሉ በጣም የተሰየ ሕያውና ሀልውና ያለው፤ ዘብካርይውም ፍቅርና ሰፍጥረቱ የሚጠነቀቅ መሆኑን ተመልክተናል። አሁን ደግሞ በዚህ ትምህርት የእግዚአብሔርን መጋቢነት እንማራለን። በመገባታዊ ኃይሉ እግዚአብሔር ሰፍጥረት ሁሉ! ምግባንና የሚያስፈልጋቸውን ነገር ሁሉ ያዘጋጃል፤ በሉአላዊ ሥልጣኑ የሕይወት ክስተቶች ይቆጣጠራል።

የትምህርቱ ዓላማዎች

ተማሪው ይህን ክፍል ሲያጠናቅቅ፡-

- ① የእግዚአብሔር መጋቢነት ሰፍጥረታት የሚያስፈልገውን ሁሉ እንደሚያዘጋጅ ከመጽሐፍ ቅዱስ መረጃ አየሰጠ ይተነትናል።
- ② በስው ሕይወት የእግዚአብሔር መጋቢነት እንዴት እንደሚሠራ ለሌሎች ማስተማር ይችላል።

የትምህርቱ አስተዋጽኦ

የእግዚአብሔር መጋቢነት

- ሀ. የቃሉ መሠረታዊ ትርጉም
- ለ. የመጋቢነቱ ማረጋገጫዎች

ቁልፍ ቃላት

የእግዚአብሔር መጋቢነት

የምንባብ ክፍሎች

ኗ የክርስቲያናዊ አስተምህሮ መግቢያ (HCB) ስገጽ 19-22

ኗ በርክሆፍን ስገጽ 94-98 አንብብ።

የጥናት ጥያቄ

1. የእግዚአብሔር መጋቢነት ለስው ሁሉ በጣም ትርብ ነው ስንል ምን ማለታችን ነው?

የመመዘኛ ፈተና (ምዕራፍ አንድ)

1. በእንግሊዝኛ/በእስክሊያችን የእግዚአብሔርን መኖር የሚከፋ ሰዎች አሉ? ካሉ ምን ዓይነት ሰዎች ናቸው? ለምን ስለ ይከፋሉ?
2. እንተ ስለ እግዚአብሔር መኖር እርግጠኛ ነህን? እርግጠኛ ካልሆንህ ለምን? እርግጠኛ ከሆንህ ስለመኖሩ ምን ምክንያቶች ታቀርባለህ?
3. በሕይወትህ ውስጥ እግዚአብሔር በባሕርይው ፍቅር መሆኑ ምን መልእክት ያስተላልፋል?
4. የሥላሴ ቁልፍ ምሥጢር ምንድን ነው?
5. ከሥላሴ ትምህርት የተነሳ በእስክሊያ ወይም በቤተክርስቲያን የተፈጠረ ችግር ካለ ጠቅሰህ አብራራ።
6. በሕይወትህ እግዚአብሔር በመግባታዊ ኃይሉ ያከናወናቸውን ተግባራት ዘርዝር።
7. እግዚአብሔር በሉዓላዊ ቁጥጥሩ የዓለምን ሕዝብ ይቆጣጠራል ሲባል ምን ማለት እንደሆነ አብራራ።
8. የእግዚአብሔር አስተዳደራዊ ሥልጣኑን በእስክሊያ ሰዎች ሕይወት እንዴት ታየዋል?
9. የእግዚአብሔር መጋቢነት ለሕዝብ! ለእዋቂ! ለአማኝ እና ለማያምን በምን መልኩ ይገለጣል?

የጥናት ጥያቄዎች መልሶች

ትምህርት አንድ

1. «ሐ» እግዚአብሔር
2. ከንድፍ አኳያ የተሰጠ ምክንያት ነው
3. መዝ. 94፡9
4. እውነት
5. «እግዚአብሔር ስለሌለ ለማንም ተጠያቂ አልሆንም ስለዚህም እንደፈለግሁ መኖር እችላለሁ» በማለት ነው።

ትምህርት ሁለት

1. «መ» ሁሉም ልክ ናቸው
2. እንዲሁ ከተቆጣጣቸው ወደሌላው በመኖር ከተጠያቂነት ለመዳን በመፈለግ ነው።
3. እግዚአብሔር ራሱን በተፈጥሮ በኩል መግለጡን ነው።
4. አጠቃላይና ልዩ መገለጥ በመባል ይታወቃል።

ትምህርት ሦስት

1. እውቀት! ለሜትና ፈቃድ ስላለው ነው። ነገር ግን እነዚህ ነገሮች ለጣዖት የሉትም።
2. መጽሐፍ ቅዱስ በመመልከት የሠራኸውን አስተያየት።
3. የግል መልስ።

ትምህርት አራት

በግልህ መልስ

ትምህርት አምስት

1. «ሐ» ውሸት
2. ተርቱሊያን (Tertulian)

3. እግዚአብሔር በመለኮት አንድ በባሕርይ ሦስት መሆኑን ለማመልከት የሥነ መለኮት ሲቃውንት የተጠቀመብት ቃል ነው።

4. የግል መልስ።

5. የግል መልስ።

ትምህርት ስድስት

1. እግዚአብሔር ለፍጥረት ሁሉ እስራላጊ ነገሮችን በዕቅዱ መሠረት ማቅረብና ለእነሱ ቁጥጥር ማድረጉ የእግዚአብሔር መጋቢነት ይባላል።

የቃላት ፍቺ

ምዕራፍ አንድ

ሀልወተ እግዚአብሔር - የእግዚአብሔር ሀልወና

ዝግመተ ለውጥ - (Evolution) ዓለም የተገኘው በአዝጋሚ ለውጥ ሂደት እንጂ በእግዚአብሔር ፍጥረት እይደለም የሚል ትምህርት

ኢ-አማኝያን - የእግዚአብሔርን መኖር የማያምኑ

ሁሉ-አማኝያን - ሁሉም ነገር እግዚአብሔር ብለው የሚያምኑ ለመቼ

ሥላሴ - እግዚአብሔር ሦስት አካላት መሆኑን ለመግለጽ የመጽሐፍ ቅዱስ ሲቃውንት የተጠቀመብት ቃል

የእግዚአብሔር መጋቢነት - (Providence) እግዚአብሔር ለፍጥረቱ የሚያደርገው እንክብካቤ

3. እግዚአብሔር በመሰከት አንድ በባሕርይ ሦስት መሆኑን ለማመልከት የሥነ መለኮት ሊቃውንት የተጠቀሙበት ቃል ነው።

4. የግል መልስ።

5. የግል መልስ።

ትምህርት ስድስት

1. እግዚአብሔር ለፍጥረት ሁሉ አስፈላጊ ነገሮችን በዕቅዱ መሠረት ማቅረቡና ሉአላዊ ቀጥጥር ማድረጉ የእግዚአብሔር መጋቢነት ይባላል።

የቃላት ፍቺ

ምዕራፍ አንድ

ሀልወተ እግዚአብሔር - የእግዚአብሔር ሀልወና

ዝግመተ ሰውጥ - (Evolution) ዓለም የተገኘው በአዝጋሚ ሰውጥ ሂደት አንዷ በእግዚአብሔር ፍጥረት አይደለም የሚል ትምህርት

ኢ-አማኝያን - የእግዚአብሔርን መኖር የማያምኑ

ሁሉ-አማኝያን - ሁሉም ነገር እግዚአብሔር ብለው የሚያምኑ ሰዎች

ሥላሌ - እግዚአብሔር ሦስት እካላት መሆኑን ለመግለጽ የመጽሐፍ ቅዱስ ሊቃውንት የተጠቀሙበት ቃል

የእግዚአብሔር መጋቢነት - (Providence) እግዚአብሔር ለፍጥረቱ የሚያደርገው አንክብነት

ምዕራፍ ሁለት

መጽሐፍ ቅዱስ

ትምህርት ስባት

የቅዱሳት መጻሕፍት ምንነት

መግቢያ

በዓለማችን የሚገኙ ሰዎች ሁሉ የሚታዘዙለት የራሳቸው የሆነ ነገር አላቸው። ዘርስቲያኖችም የሚታዘዙት የእግዚአብሔር ቃል ሲሆን መጽሐፍ ቅዱስ ነው። በዚህ ትምህርታችን የቅዱሳት መጽሐፍትን ትርጉምና መለኮታዊ ምንጭ እንመለከታለን።

የትምህርቱ ዓላማዎች

ይህን ትምህርት ያጠናቀቁ ተማራ።

- ① መጽሐፍ ቅዱስ በሕተት የሌለበትና ባለሥልጣንም መሆኑን ይገልጻል።
- ② መጽሐፍ ቅዱስ በሰውና በመንፈስ ቅዱስ የተጻፈ መሆኑን ያብራራል።
- ③ መጽሐፍ ቅዱስ በተሰያዩ ጸሐፊዎች በረዥም ዘመናት ውስጥ የተጻፈ ቢሆንም እንደ ማዕከላዊ መልእክት ያለው መሆኑን ይተነትናል።

የትምህርቱ አስተዋጽኦ

የቅዱሳት መጻሕፍት ምንነት

1. መጽሐፍ ቅዱስ ስራሱ ምን ይላል?
2. የመጽሐፍ ቅዱስ ቀጣይነት

የምንባብ ክፍሎች

- § ራዩሪ ፖጽ 35 እና 36
§ ዘርስቲያኖዊ አስተምህሮ መግቢያ (HCB) ከፖጽ 23-25

የጥናት ጥያቄዎች

1. በብዙ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች «መጽሐፍ እንደሚል» የሚል ተጽፎ እናገኛለን። ይህን ሐረግ ማን እንደተናገረ ያመለክታል?
2. መጽሐፍ ቅዱስ በሕተት የሌለበትና ባለሥልጣን መጽሐፍ ሊሆን የቻለው በምን ምክንያት ነው?
3. መጽሐፍ ቅዱስ ከሌሎች መጻሕፍት የተለየ መጽሐፍ ነው ሲባል ምን ማለት ነው?
4. 2ኛ ጢሞቴዎስ 3፡16ን በቃልህ እጥንተህ መጽሐፍ ቅዱስን ሳትመለከት በማስታወሻህ ላይ አስፍር።
5. መጽሐፍ ቅዱስ በምን ዓይነት ጸሐፊዎች የተጻፈ ይመስልሃል?

ትምህርት ስምንት

የመጽሐፍ ቅዱስ መለኮታዊ መገለጥ

የትምህርቱ ዓላማዎች

ተማሪው ይህን ክፍል ሲያጠናቅቅ፡-

- ① የመገለጥን ምንነት ያውቃል።
- ② የእግዚአብሔርን መገለጥ ዓይነትና አስፈላጊነት ይረዳል።

የትምህርቱ አስተዋጽኦ

የመጽሐፍ ቅዱስ መለኮታዊ መገለጥ

- ሀ. የመገለጥ ባያኔ
ለ. አጠቃላይ መገለጥ
ሐ. የአጠቃላይ መገለጥ ጥቅም
መ. የአጠቃላይ መገለጥ ውስንነት

ልዩ መገለጥ

- ሀ. የልዩ መገጥ አስፈላጊነት
ለ. የልዩ መገለጥ ገጽታዎች

የምንባብ ክፍሎች

§ ራይሪን ክገጽ 35-36

§ የክርስቲያናዊ አስተምህሮ መግቢያ (HCB) ክገጽ 25-30

§ በርክሆፍን ክገጽ 26-36 አገብብ።

የጥናት ጥያቄዎች

1. መገለጥ ማለት ምን ማለት ነው?
2. አጠቃላይ መገለጥ ምን ዓይነት አንደሆነ አብራራ።
3. የአጠቃላይ መገለጥ ገጽታዎችን ጥቀስ?
4. የአጠቃላይ መገለጥ ጥቅሙ ምንድነው?
5. ልዩ መገለጥ ያስፈለገበትን ምክንያቶች ጥቀስ።
6. የልዩ መገለጥ መሣሪያዎች ምን ምን ናቸው?

ትምህርት ዘጠኝ

መጽሐፍ ቅዱስ የእግዚአብሔር ቃል

መግቢያ

በንብረተኛነት ስለሆነ ልማድ መሠረት ለመንግሥታዊ ባለሥልጣናት እንታዘዛለን። ስህተትም የበላይና ፈጣሪ የሆነውን የእግዚአብሔርን ቃል ለመታዘዝ ደግሞ ከዚህ በበለጠ ሁኔታ ይጠበቅብናል። በዚህ ትምህርት የእግዚአብሔር ቃል መለኮታዊ ሥልጣን ያለው በመሆኑ መታዘዝ እንደሚገባን ጭምር እንማራለን።

የትምህርቱ ዓላማዎች

ይህን ትምህርት ያጠናቀቀ ተማራ፡-

- ① መጽሐፍ ቅዱስ የእግዚአብሔር ቃል ስለመሆኑ ምክንያቶችን ይዘረዝራል።
- ② መጽሐፍ ቅዱስ ጨርሶ ስሕተት የሌለበት መሆኑን ይገልጻል።
- ③ መጽሐፍ ቅዱስን ማንም ሰው በትንንት ቢያገብ ሊረዳ፣ ሊገነዘብና ወደ ደንንነት እንደሚመጣ ማስተማር ይችላል።

የትምህርቱ አስተዋጽኦ

መጽሐፍ ቅዱስ የእግዚአብሔር ቃል

ሀ/ መጽሐፍ ቅዱስ የእግዚአብሔር ቃል የመሆኑ ምክንያቶች

ለ/ የመጽሐፍ ቅዱስ ሥልጣን

ሐ/ የመጽሐፍ ቅዱስ ፍጹምነት

የምንባብ ክፍሎች

§ የክርስቲያናዊ አስተምህሮ መግቢያ (HCB) ክገጽ 32-34 አገብብ።

የጥናት ጥያቄዎች

1. «መጽሐፍ ቅዱስ የእግዚአብሔር ቃል ነው» የምናልበት ምክንያት ምንድን ነው?
2. ማርቲን ሉተር የተቃወመው መሠረታዊ እሳብ ምንድን ነበር?
3. መጽሐፍ ቅዱስ ስሕተት እንዳይኖረው ያደረገው ምንድነው?
4. መጽሐፍ ቅዱስ በግብረገብ በኩል ሰዎች ምን እንዲያደርጉ ይፈልጋል?
5. መጽሐፍ ቅዱስ በጣም ግልጽ ነው ስንል ምን ማለታችን ነው?

ትምህርት አሥር

ግልጠተ መለኮት፣ አስትንፋስ መስኮትና አብርሃተ መስኮት

መግቢያ

መጽሐፍ ቅዱስን ከሌሎች መጻሕፍት ልዩና አስደናቂ የሚያደርገው የግልጠተ መለኮትን፣ የአስትንፋስ መስኮትንና የአብርሃተ መስኮትን ሂደት አጽርጦ የመጣ መሆኑ ነው። እነዚህ ደረጃዎች እያንዳንዳቸው በመጽሐፍ ቅዱስ ዝግጅት እግዚአብሔር ያስናወናቸውን ነገሮች የሚያብራሩ ናቸው። እነርሱንም በዚህ ትምህርት በጠለቀ ሁኔታ እንመለከታለን።

የትምህርቱ ዓላማዎች

ይህን ትምህርት ያጠናቀቁ ተማሪ፡-

① መጽሐፍ ቅዱስ ዝግጅት አጽርጦ የመጣበትን ሂደቶች ያብራራል፤

② የእስትንፋስ - መለኮትን ንጹሕ አሳቦች ይተነትናል፤

③ መንፈስ ቅዱስ የመጽሐፍ ቅዱስ ጸሐፊዎችን በመቆጣጠሩ ከሰሐተት የፀዳ መጽሐፍ መሆኑን ያስተምራል፡፡

የትምህርቱ አስተዋጽኦ

ግልጠተ-መለኮት፤ እስትንፋስ መስኮትና አብርሃተ መለኮት

ሀ/ ግልጠተ መለኮት

ለ/ እስትንፋስ መለኮት

ሐ/ አብርሃተ መለኮት

መ/ የእስትንፋስ መለኮት ንጹሕ አሳቦች

ቁልፍ ቃላት

ግልጠተ-መለኮት

እስትንፋስ-መለኮት

አብርሃተ-መለኮት

የምግብብ ክፍሎች

① ራይሪ ፲፮ 37-41

② የክርስቲያናዊ አስተምህሮ መግቢያ (HCB) ከ፲፮ 36-39 እንብብ፡፡

የጥናት ጥያቄዎች

1. መጽሐፍ ቅዱስ አጽርጦ የመጣባቸውን የሂደት ደረጃዎች ጥቀስ፡፡

2. እስትንፋስ - መለኮትን አብራራ፡፡

3. በመጽሐፍ ቅዱስ ዝግጅት የአብርሃተ መለኮት ድርሻ ምንድነው?

4. መጽሐፍ ቅዱስ በተጻፈበት ወቅት የመንፈስ ቅዱስ ዋና ድርሻው ምንድንነበር?

5. 2ኛ ጴጥ. 1፡20-21 ለሰመጽሐፍ ቅዱስ አፃፃፍ ምን ያስረዳል?

ትምህርት አሥራ አንድ

ካናንና የመጽሐፍ ቅዱስ አምሳያዎች

መግቢያ

ምርትን ከግርዶ መለየት ሁልጊዜ ጊዜን፤ ጥበብንና ማስተዋልን ይጠይቃል፡፡ ስልሳ ስድስቱን የመጽሐፍ ቅዱስ መጻሕፍት ከሌሎች ተራ ጽሑፎች መለየት የቀደሙትን ቤተክርስቲያን መሪዎች ከባድ ሥራና ጥረት አስፈልጓል፡፡ በመንፈስ ቅዱስ መሪነትና ቤተክርስቲያን ባወጣቸው መመዘኛዎች አማካይነት ዛሬ የምናያቸው መጻሕፍት ሊዘጋጁ ችለዋል፡፡ ይህንም ሂደት ካናን የምንለው ሲሆን፤ በዚህ ትምህርት በጥልቀት እንማረዋለን፡፡ ከዚህም በተጨማሪ መጽሐፍ ቅዱስ የተገነጠባቸው አምሳያዎች ለምን እንሚሰበክና ስናነበው ማለተዋል የሚገባንን ዋና ዋና ነጥቦች እንመለከታለን፡፡

የትምህርቱ ዓላማዎች

ይህን ትምህርት ያጠናቀቁ ተማሪ፡-

① ካናን ምን እንደሆነ ይገልጻል፤

② መጽሐፍ ቅዱስ የተገለጠባቸውን አምሳያዎች ይዘረዝራል፤

③ መጽሐፍ ቅዱስ ስምን መሰበክ እንዳለበት ምክንያቶችን ይሰጣል፤

④ መጽሐፍ ቅዱስን ሲያነቡ እማኞች መከተል ያስባቸውን ነጥቦች ለቤተ ክርስቲያን ምእመናን፤ ስመጽሐፍ ቅዱስ ዙድን ተሳታፊዎች፤ ሰበክነት ትምህርት ተማሪዎች ወይም ለመሥሪያ ቤት ጓደኞቹ ያስተምራል፡፡

የትምህርቱ አስተዋጽኦ

ካናንና የመጽሐፍ ቅዱስ አምሳያዎች

ሀ/ ካናን

ለ/ የመጽሐፍ ቅዱስ አምሳያዎች

ሐ/ መጽሐፍ ቅዱስ ስምን ይለባል?

የምግብብ ክፍሎች

① ራይሪን ከ፲፮ 41-43

② ክርስቲያናዊ አስተምህሮ መግቢያ (HCB) ከ፲፮ 40-43

የጥናት ጥያቄዎች

1. ቤተክርስቲያን የመጽሐፍ ቅዱስ መጻሕፍትን የአግቢአብሔር ቃል ስለመሆናቸው ያወጣቸው መመዘኛዎች ምንድን ናቸው?
2. መጽሐፍ ቅዱስ በተመሰለባቸው አምሳያዎች አራቱን ጥቀስ።
3. መጽሐፍ ቅዱስ መሰበክ ያለበት ምክንያቶች በትምህርቱ ውስጥ ከተሰጡት ሌላ ሦስቱን በመጽሐፍ ቅዱስ መረጃ ጋር አያይዘህ ስጥ።
4. መጽሐፍ ቅዱስን ስታነብ የምትከተለውን ዘዴ አብራራ።

የጥናት ጥያቄዎች - መልሶች

ትምህርት ሰባት

1. እግቢአብሔር
2. በእግቢአብሔር መንፈስ እስትገፋለ
3. እንዲሁ ዋናው ምክንያት በውስጡ ሕይወት ለዋጭ መልእክት በመያዙ ሲሆን ይህም የሆነው በመንፈስ ቅዱስ መሪነት በመጸፉ ነው።
4. መጽሐፍ ቅዱስን ተመልከት
5. መሪዎች! ነገሥታት! እረኞች! ጠቅላይ ሚኒስትሮች! ቀራጮች! ሐኪሞች! ዓሣ አጥማጆች! የተማሩና ያልተማሩ ሰዎች ጽፈዋል።

ትምህርት ስምንት

1. እግቢአብሔር በሌላ መንገድ ሊታወቅ የማይችለውን ራሱን ለሰራሱም ያለውን እውነት ለፍጥረቱ /ሰላው/ ማስታወቁ መግባቱ ስለሆነ መገሰጥ አንስባለን።
2. እግቢአብሔር በተፈጥሮና በታሪክ ራሱን ለእው ሁሉ የገለጠበት መገሰጥ ነው።
3. (1) ከተፈጥሮ!
(2) የግብረግብ ልምድ!
(3) ታሪክና!
(4) ስሁሉም ሰው የሃይማኖተኝነት ለጫት መኖር ናቸው።
4. የአጠቃላይ መገሰጥ ጥቅም ምንድን ነው?
5. የክርስቲያናዊ አስተምህሮ መግቢያ መጽሐፍ ውስጥ ተመልከት።
6. ልዩ ልዩ ክስተቶች! ቀጥታ ግንኙነት! ተአምራት።

ትምህርት ዘጠኝ

1. የሮማ ካቶሊክ ቤተክርስቲያን የመጽሐፍ ቅዱስን ሥልጣን በጳጳሱ ሥልጣን ጋር እኩል ማድረግ ነበር።
2. መንፈስ ቅዱስ ከጸሐፊዎቹ ጋር አብሮ መሆኑ

3. እንዲታዘዙለት

4. ማንም ሰው አንብቦ በተላሉ መረጃት ይችላል ማለታችን ነው።

ትምህርት አሥር

1. ግልጠተ መሰከት፤ አስትንፋስ መሰከት፤ አብርሃተ መሰከት ናቸው።

2. የተገሰጠውን የእግዚአብሔርን ማንነት በጽሑፍ እንዲጠበቅ የተደረገበት ሂደት ነው።

3. የመጽሐፍ ቅዱስ ጸሐፊዎች መንፈሳዊ ነገሮችን ማየት እንዲችሉ ብርሃን መስጠት ነው።

4. እየተቆጣጠራቸው እግዚአብሔር እንዲተላለፍ የፈለገውን መልእክት ብቻ እንዲጻፍ አደረገ።

5. መጽሐፍ ቅዱስህን ተመልከት።

ትምህርት አሥራ አንድ

1. ሀ. የጸሐፊዎችን ሥልጣን ማወቅ

ለ. መጻሕፍቱ ራሳቸው በይዘታቸው የእግዚአብሔር መንፈስ ያለባቸው መሆናቸውን ማረጋገጥ

ሐ. የቤተ ክርስቲያን ውሳኔ ናቸው።

2. ሰይፍ፤ መደሻ፤ ዘር፤ መስተዋት፤ አሳት፤ መብራት፤ ምግብ

3. የግል መልስ

4. የግል መልስ

የመመዘኛ ፊተና /ምዕራፍ ሁለት/

1. ብዙ ዓይነት ሰዎች በተለያዩ ሁኔታ ውስጥ ሆነው መጽሐፍ ቅዱስን ጽፈዋል። ነገር ግን እንዲህ ዓይነት አንድነት ያለው መልእክት ለመጻፍ እንዴት ቻሉ?

2. በአካባቢህ ሰዎች መጽሐፍ ቅዱስን እንዴት ይመሰክቱታል?

3. መጽሐፍ ቅዱስ ከ3500 የበለጠ ዕድሜ አስቆጥሯል። ሙሴ የመጀመሪያዎቹን መጻሕፍት በ1440 ዓ.ም. ገደማ ከጻፈ እነሆ 3500 ዓመታት ሆኗል። ይኼን ያህል ዘመን የቆየ መሆኑ በሕይወትህ ውስጥ ምን መልእክት ያስተላልፋል?

4. መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ እግዚአብሔር ከሰዎች ጋር በቀጥታ ግንኙነት ያደረገባቸውን መንገዶች ከመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅስ ጋር አያይዘህ ዘርዝር።

5. በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የእግዚአብሔርን ልዩ ኃይል የሚያሳዩ ተአምራት ናቸው የምትላቸውን አምስቱን ጥቅስ።

6. ልዩ መገሰጥ የደገነነት መንገድ ማሰወቅ ብቻ ሳይሆን የኃጢአተኞችን ሕይወት ተይሮ ቅዱሳን ያደርጋቸዋል ስንል ምን ማለታችን ነው? ከግል የሕይወት ልምምድህ መልሱን ስጥ።

7. የመጽሐፍ ቅዱስ ባለሥልጣንነትን ምን ያህልና እንዴት ትመለከተዋለህ?

8. የመጽሐፍ ቅዱስን ብቃት /በቂ መሆኑን/ አብራራ።

9. መጽሐፍ ቅዱስን በሕይወትህና በንብረተሰቡ ዘንድ ምን ያህል አስፈላጊ ይመስልሃል?

10. መጽሐፍ ቅዱስ በሚዘጋጅበት ወቅት የመንፈስ ቅዱስ ድርሻ ምን ነበር? ዛሬስ መጽሐፍ ቅዱስን ለመገንዘብ የመንፈስ ቅዱስ አስፈላጊነት ምን ያህል ይመስልሃል?

11. መጽሐፍ ቅዱስን በሚጽፉበት ወቅት ጸሐፊዎቹን መንፈስ ቅዱስ ተቆጣጠራቸው ስንል ምን ማለታችን ነው?

12. መጽሐፍ ቅዱስ ቃል በቃልና ሙሉ በሙሉ በመንፈስ ቅዱስ መሪነት ተጻፈ የምንለውን አሳብ የሚቃወሙ ከፍሎች ምን ብለው ይቃወማሉ ብለህ ትገምታለህ? እንዴትስ ሁሉም በመንፈስ ቅዱስ መሪነት መጻፉን ታረጋግጣለህ?

13. የአዲስ ኪዳን 27 መጻሕፍት ዝርዝር የወጣው መቼ ነው?

14. መጽሐፍ ቅዱስ መስተዋት ነው ሲባል ለአንተ ለግል ሕይወትህ ምን መልእክት ያስተላልፋል? መስተዋትነቱን እንዴት ታየዋለህ?

15. መጽሐፍ ቅዱስን እየታዘዝከው ማንበብ በሕይወትህ ምን ሰው ምን የሚያመጣ ይመስልሃል?

16. መጽሐፍ ቅዱስ በሕተትን ይነግራል፤ ድንጻኒን ይሰብራል፤ ማንነትን ግልጽ እድርጎ ያሳያል፤ ይለውጣልም፤ ቆሻሻ ነገርንም ከሕይወት እቃጥሎ ያስወግዳል። ይህንን እውነት ለሌሎች ሰዎች ማስተላለፍህ ምን ዓይነት ሰው ምን የሚያመጣ ይመስልሃል?

የቃላት ፍቺ

ምዕራፍ 2

ግልጠተ መስኮት - በምንም መንገድ ሊታወቅ የማይቻለውን ማንነቱን እግዚአብሔር በራሱ የገለጠበት ሁኔታ ግልጠተ መስኮት ይባላል።

እስትንፋስ መስኮት - የተገለጠውን ማንነቱን እግዚአብሔር ራሱ በጽሑፍ እንዲጠበቅ ያደረገበት ሂደት ነው።

እብርሃተ መስኮት - መጽሐፍ ቅዱስ በሚጻፍበት ወቅት መንፈስ ቅዱስ ከጸሐፊዎቹ ጋር በመሆን መንፈሳዊ ነገሮችን እንዲያዩ ማድረጉንና ዛሬም የመጽሐፍ ቅዱስን ትርጉም ለመረዳት የመንፈስ ቅዱስን እብር መሆን የሚያመለክት ሐረግ ነው።

ካኖን - የጥንት ቤተክርስቲያን የእግዚአብሔርን ቃል /መጽሐፍ ቅዱስ/ ከሌሎች ጽሑፎች ለመለየት ያወጣቸው መመዘኛዎችና ሂደቱ ለሙሉ ካኖን ይባላል።

እዋልድ መጻሕፍት - ወንጌላውያን እብያተ ክርስቲያናት የማይቀጠሏቸው ሌሎች ግን ተቀብለው ከመጽሐፍ ቅዱስ ጋር እኩል ሥልጣን የሚሰጧቸው ጽሑፎች ናቸው።

ምዕራፍ ሦስት

መንፈስ ቅዱስ

ትምህርት አሥራ ሁለት

የመንፈስ ቅዱስ ማንነት

መግቢያ

በዚህ ትምህርት የመስከት አካል በሰላም መንፈስ ቅዱስ አናጠናብን። መንፈስ ቅዱስ ከአብና ከወልድ ጋር የተካከለ የራሱ የሆነ አካል ያለው፣ ልንጠጋውና ልናመልከው ልናከብረው እንደሚገባ አንጂ አንዳንዶች እንደሚሉት ጋይል ወይም ተጽእኖ ብቻ እንዳልሆነ ከመጽሐፍ ቅዱስ እንረዳለን።

የትምህርቱ ዓላማዎች

ተማሪው ይህን ክፍል ሲያጠናቅቅ፡-

- ① የመንፈስ ቅዱስን ማንነት መጽሐፍ ቅዱሳዊ መረጃዎች ያገኛል።
- ② የመንፈስ ቅዱስን ልዩ ልዩ ስሞችና አምሳያዎች ከማንነቱ ጋር ያገናኝባል።
- ③ የመንፈስ ቅዱስን ባሕርይና አገልግሎት ይረዳል።

የትምህርቱ አስተዋጽኦ

የመንፈስ ቅዱስ ማንነት

1. ባሕርያቱ አካልነቱን ያረጋግጡልናል
2. ሥራዎቹ አካልነቱን ያረጋግጡልናል
3. ስያሜው አካልነቱን ያረጋግጡልናል
4. ከሌሎች አካልነት ጋር ያለው ግንኙነት አካልነቱን ያረጋግጣልናል
5. ልዩ አገልግሎት አካልነቱን ያረጋግጣልናል

ትምህርት አሥራ ሦስት

መንፈስ ቅዱስ አምላክ ነው

መግቢያ

አንዳንዶች መንፈስ ቅዱስ እንደ ኤልክትሪክ ጋይል ነው ሲሉ ሌሎች ደግሞ የእግዚአብሔር ሌላ ስሙ ነው ይላሉ። ጥቂቶች ደግሞ መንፈስ ቅዱስ በእግዚአብሔር የተፈጠረና ከእግዚአብሔር ያነሰ ነው ይላሉ። የእግዚአብሔር ቃልን ስለ መንፈስ ቅዱስ ማንነት ምን ያስተምረናል?

የትምህርቱ ዓላማዎች

ተማሪው ይህን ክፍል ሲያጠናቅቅ፡-

- ① የመጽሐፍ ቅዱስን አምላክነት መጽሐፍ ቅዱስን ተመስርቶ ይገልጻል።
- ② ከመጽሐፍ ቅዱሳዊ መረጃ በመነሣት የመንፈስ ቅዱስን ባሕርይ ይተነትናል።
- ③ የመንፈስ ቅዱስን አምላክነት የሚክዱ የሰሕተት ትምህርቶች ከቃሉ አኳያ መቃወም ይችላል።

የትምህርቱ አስተዋጽኦ

1. የመንፈስ ቅዱስ መስከታዊ ባሕርያት
2. ከአብና ከወልድ ጋር አብሮ መጠራቱ
3. እግዚአብሔር ብቻ ሊያደርግ የሚችላቸውን ተግባራት ማድረጉ
4. በእግዚአብሔር ፋንታ ተተክቶ መጠራቱ
5. በኢየሱስ ፋንታ ተተክቶ መስየሙ
6. የሚጠራባቸው ስሞች
7. የመንፈስ ቅዱስ አምላካዊነት

የመንፈስ ቅዱስ ሥራ፣ ጥምቀትና መላት

መግቢያ

የመንፈስ ቅዱስ ጥምቀት ዓሰም አቀፋዊ ክስተት፤ ለአማኞች በክርስቶስ ውስጥ የተሰጠ ስፍራ፤ እንዲሁም የክርስቶስ አካል ከሆነችው ቤተ ክርስቲያን ጋር አዲስ ኅብረት የሚፈጥር ነው። ይህ ጥምቀት በአማኞች ሕይወት ለእግዚአብሔር ሥራዎች ሁሉ መሠረት የሆነና ስታላቅ ክብር የሚያዘጋጅ አንድ ጊዜ ብቻ የሚከናወን ነው። የመንፈስ ቅዱስ መላት ግን ከጋይልና ከአገልግሎት ጋር የተያያዘ የክርስቲያኖች የመስጠት ልምምድና መንፈስ ቅዱስም ፈቃዱን በሰዎች ልብና ፈቃድ ማከናወን የሚችልበት የሚደጋገም አሠራር ነው።

የትምህርቱ ዓላማዎች

ተማሪው ይህን ክፍል ሲያጠናቅቅ፡-

- ① መጽሐፍ ቅዱስ በሰ መንፈስ ቅዱስ ጥምቀት የማያስተምረውን፤ ለምን እንዳስፈለገ፤ በአማኞች ሕይወት ምን እንደሚፈጽምና ውጤቱን ይረዳል።
- ② አንድ አማኝ የግል ሕይወቱንና አገልግሎቱን እንዴት ሊያሳድግ እንደሚገባ በማወቅ ስመስማመድ ይረዳዋል።

አስተዋጽኦ

የመንፈስ ቅዱስ ሥራ

- ① የመንፈስ ቅዱስ ሥራ በያምነት ሕይወት
- ② የመንፈስ ቅዱስ ሥራ በክርስቶስ ሕይወት
- ③ የመንፈስ ቅዱስ ሥራ በደህነነት
- ④ የመንፈስ ቅዱስ ሥራ በአማኞች

የመንፈስ ቅዱስ ጥምቀትና መላት

- ① የመንፈስ ቅዱስ ጥምቀት
- ② የመንፈስ ቅዱስ መላት

የፀጋ ስጦታዎችና የመንፈስ ፍሬዎች

መግቢያ

በዚህ ትምህርት እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ እንደፈቀደ ለአማኞች የሚሰጠውን ስጦታና በመንፈስ ቅዱስ ኃይል የሚመላለስ ክርስቲያን በሕይወቱ እያደገ የአየሱስ ክርስቶስ ባሕርይ የሚታዩበት በመንፈስ ፍሬ የተሞላ መሆኑን ያስረዳል።

የትምህርቱ ዓላማዎች

ተማሪው ይህን ክፍል ሲያጠናቅቅ፡-

- ① የመንፈስ ቅዱስ ስጦታ አስፈላጊነት ይረዳል።
- ② የተሰጠውን ስጦታ በማወቅ ይገመግማል።

አስተዋጽኦ

- ① የመንፈስ ቅዱስ ስጦታ
- ② የመንፈስ ቅዱስ ስጦታዎች ዝርዝር
- ③ የመንፈስ ፍሬዎች

የምንባብ ክፍሎች

- ① ራይሪ ገጽ 65-67
- ② የክርስቲያኖዊ አስተምህሮ መግቢያ (HCB) ከገጽ 44-46
- ③ በርክሆፍን ከገጽ 42-45 አንብብ።

የጥናት ጥያቄዎች

1. የመንፈስ ቅዱስን አካልነት ለማሳየት መንፈስ ቅዱስ ከሚሠራቸው ሥራዎች አምስቱን ዝርዝር።
2. መንፈስ ቅዱስ አማኞችን ለማጽናናትና አብሮ እንዲኖር የተሰጠ በተለያዩ ችግር ጊዜ የምንበረታታበት መሆኑን የሚያሳየን ጥቅስ የትኛው ነው?
3. ከዚህ በፊት መንፈስ ቅዱስን ስታስባ የምትረዳው እንደአካል ወይስ እንደ ኃይል ነበር? ይህ ከእርሱ ጋር ያለህን ኅብረት ለማጠናከር ምን ያህል ይረዳሃል?

የመመዘኛ ፈተና

1. የመንፈስ ቅዱስ አካልነቱን የሚያረጋግጡ ባሕርያትን ጥቀስ።
2. «መንፈስ ቅዱስ አካል እይደለም» ስሜሉ ስዎች መጽሐፍ ቅዱስዊ ምላሽ ሰጥ።
3. በግል ሕይወትህ የመንፈስ ቅዱስን አካልነት መረዳት ስምን እስፈለገህ? ለአገልግሎትህስ?

ትምህርት አሥራ ሦስት

የመንፈስ ቅዱስ አምላክነት

የምንብብ ክፍሎች

- ① ራይሪ ፖጽ 67 እስከ 71
- ② የክርስቲያናዊ እስተምህር መግቢያ (HCB) ከገጽ 47-50

የጥናት ጥያቄዎች

ሀ/ አዛምድ - የእግዚአብሔር እብና የመንፈስ ቅዱስ ተመሳሳይ ባሕርይ

እግዚአብሔር	መንፈስ ቅዱስ
1. ቅዱስ	ሀ/ መዝ. (139)ሣ7
2. ዘላለማዊ	ለ/ 1ኛ ቆሮ. 2ሣ11
3. በሁሉም ሥፍራ ይገኛል	ሐ/ ኢዮ. 33ሣ፩
4. ሁሉን እዋቂ	መ/ ሐዋ. 14ሣ26
5. ሁሉን ያያይ	ሠ/ ዮሐ. 14ሣ26
6. አምላክ	ረ/ 1ኛ ዮሐ. 5ሣ6
7. አውነት	ሰ/ ነሀ. 9ሣ20
8. ቸር	ሸ/ ዕብ. 9ሣ14

ለ/ የመንፈስ ቅዱስን አምላክነት ለመረዳት ስሞቹን ወይም ማዕረጉን ማየት ይረዳል።

የሚከተሉትን ጥቅሶች እንብብህ የተሰጠውን ስም ጻፍ፡

1. ዮሐ. 14ሣ7	5. ዕብ. 9ሣ14
2. ኢሳ. 11ሣ2	6. ኢሳ. 61ሣ1
3. ኢሳ. 4ሣ፩	7. 1ኛ ጴጥ. 4ሣ14
4. ዮሐ. 14ሣ26	

መንፈስ ቅዱስ የወልድ ተከታይ ፍጡር ነው እንጂ እምላክ አይደለም ስሜሉ የሐሰት ትምህርት እስተማሪዎ ምን ምላሽ አለህ?

የመመዘኛ ፈተና

1. መንፈስ ቅዱስ በእብና በወልድ የተላከ ስለሚል (ዮሐ. 14ሣ26፣ 15ሣ26፣ 16ሣ13፣ 14) ዝቅ ያለ መሆኑን ያስያል የሚለው እባባል አንዴት ታርማሰህ?
2. «ስለ ሥላሴ መጽሐፍ ቅዱስ አያስተምርም። ስለዚህ በሥላሴ አላምንም» ይህ እባባል ትክክል ነው? ስምን ካልሆነ አስረዱ።

ትምህርት አሥራ አራት

የመንፈስ ቅዱስ ሥራ

የምንብብ ክፍሎች

- ① የክርስቲያናዊ እስተምህር መግቢያ (HCB) ከገጽ 51-55
- ② ራይሪ ከገጽ 70-83 እንብብ።

የጥናት ጥያቄዎች

1. ኢዮ. 34ሣ14-15፣ መዝ. 104ሣ30፣ መንፈስ ቅዱስ በምድር ላይ ምን እንደሚሠራ ያሳየናል።
2. በብሉይ ኪዳንና በአዲስ ኪዳን በማለት የሚተላለፉትን የመንፈስ ቅዱስ ሥራዎች ሰይ።

ሀ/ ቁሚ ረዳትና እስተማሪ እንዲሆን የተሰጠ

ለ/ ጥበብና ምሪት እንዲሰጥ የተሰጠ

ሐ/ እብዛኛውን ጊዜ ጊዜያዊ የሆነ

መ/ ለሁሉም እማኞች የተሰጠ

ሠ/ ለተወሰኑ ሰዎች ብቻ የተሰጠ

3. በዘኁልቁ 27ሣ18 ላይ በተጻፈው መሠረት ስለብሉይ ኪዳን የመንፈስ ቅዱስ አገልግሎት ምን እንረዳለን?

4. መንፈስ ቅዱስ በክርስቶስ ሕይወት ውስጥ ከነበረው ድርሻዎች አራቱን ዘርዝር።

5. በመንፈስ ቅዱስ ላይ ስለሚደረጉ ጋጢአቶች ከትምህርቱ ስትረዳ በአሁኑ ሰዓት መንፈስ ቅዱስን ያሳዘንዘበት ጋጢአት በሕይወትህ እንዳለ ይለማሃል? ለምን? ምን እርምጃ ወሰድክ?

የመመዘኛ ፈተና

1. ሰው በፈቃዱ ብቻ ዳግም መወሰድ ይችላል?
2. የመንፈስ ቅዱስ ማንተም በአማኝ ሕይወት ውስጥ ምን ድርሻ አለው?

ትምህርት አሥራ አምስት

የመንፈስ ቅዱስ ጥምቀትና ሙላት

የምንባብ ክፍሎች

- ① ራይሪ 78 74-83
- ② የክርስቲያናዊ እስተምህር መግቢያ (HCB) ከ78 56-58 አንብብ።

የጥናት ጥያቄዎች

1. 1ኛ ዴዋርስ 4፡10-11 እንብብና በራስህ አባባል ግሰጸው።
2. የመንፈስ ቅዱስ ስጦታ ከተፈጥሮ ችሎታ በምን ይሰያል?
3. ከሥጋ/ከእሮጌው ባሕርይ/የሚወጡ ምኞቶች ተቃራኒዎች ናቸው። (እውነት/ሐሰት)
4. የመንፈስ ፍሬን ዘርዝር። ጥቅሱ የት ይገኛል?
5. ልዩ ልዩ የጸጋ ስጦታዎች የሚያቆሙት መቼ ነው? ለምን?
6. በ1ኛ ቆሮንቶስ 14፡6 እንደምናየው ልሳን ከትርጉም ጋር ሲነገር የሚያስከትላቸውን የማገጽ አገልግሎቶቹን ጻፍ።

የመመዘኛ ፈተና

1. ኢፌሶን 5፡18 የሚያመሰክተን

ሀ/ የመንፈስ ቅዱስን ጥምቀት

ለ/ ዕለት ዕለት /ያለማቋረጥ/ ለመንፈስ ቅዱስ ራስን በመስጠት ፈቃዱን መፈጸም
ሐ/ በመንፈስ ቅዱስ ቁጥጥር /ሥር በመሆን የእርሱን ኃይል መሞላት
መ/ ሰ ና ሐ

በዘመናችን ቤተክርስቲያን ውስጥ ያለው ትልቁ መስያየት ከምን የተነሣ ነው? በዚህ ዙሪያ በማጥናት ችግሩንና መፍትሔ ነው የምትለውን ከአንድ ገጽ ባልበሰጠ እስተምጥ።

የጥያቄዎች መልሶች

ትምህርት አሥራ ሁለት

- 1/ ይማልዳል/ይጸልያል ሮሜ 8፡26/
- 2/ ይናገራል /ራእይ 2፡7/
- 3/ ይመስክራል /ዮሐ. 15፡26/
- 4/ ይመራል /ሮሜ 8፡14/
- 5/ ያዛል /ሐዋ. 16፡6/ 7/

2. «ለዘላለም ከእናንተ ጋር እንዲሆን ሌላ አጽናኝ ይሰጣችኋል፤ እብ በስሜ የሚልከውንን መንፈስ ቅዱስ የሆነው አጽናኝ እርሱ ሁሉን ያስተምራችኋል፤ እኔም የነገርኋችሁን ሁሉ ያሳስባችኋል» (ዮሐንስ 14፡26፤ 26)።

3. የተማሪው መልስ

ትምህርት አሥራ ሦስት

- ሀ/ 1-ሀ
- 2 - ሸ
 - 3 - ሀ
 - 4 - ስ
 - 5 - ሐ
 - 6 - መ
 - 7 - ረ
 - 8 - ሰ

ለ/ 1. የእውነት መንፈስ

2. የጌታ መንፈስ የጥበብና የማስተዋል መንፈስ የእውቀትና እግዚአብሔርን የመፍራት መንፈስ
3. የሚያቃጥል መንፈስ፤ የፍርድ መንፈስ
4. አጽናኝ መንፈስ
5. የዘላለም መንፈስ
6. የእግዚአብሔር መንፈስ
7. የክብር መንፈስ

ሐ/ የመንፈስ ቅዱስን አምላክነት የሚያስረዱ ብዙ መረጃ አሉ፡-

የአምላክ ባሕርይ እለው (1ኛ ቆሮ. 2፡22. የጌታ መንፈስ የጥበብና የማስተዋል መንፈስ የእውቀትና የጌታ መንፈስ የጥበብና የማስተዋል መንፈስ። እግዚአብሔር ብቻ ሲፈጽም የሚችለውን ፈጽሟል (ዮሐ. 3፡5-6፤ መዝ. 104፡30)። ከሌሎች የሥላሴ እካላት ጋር በእኩልነት ተጠቅሷል (ኢሳ. 6፡1-13፤ ዕብ. 10፡15-17)።

ትምህርት አሥራ አራት

1. በእግዚአብሔር መንፈስ እየታደሰና እየተደገፈ እንደሚኖር ያስመንፈስ እንክብካቤ፤ ጥበቃና ቁጥጥር እንዳልተወ እናያለን።

2. ሀ/ አዲስ ኪዳን

ለ/ ብሉይ ኪዳንና አዲስ ኪዳን

ሐ/ ብሉይ ኪዳን

መ/ አዲስ ኪዳን

ሠ/ ብሉይ ኪዳን

3. መንፈስ ቅዱስ እንዲኖርበት እጁን ቄና እንዲጸልይለት ሙሴ ሲታዘዝ እናያለን።

4. በመንፈስ ቅዱስ ተጸነሰ (ሉቃ. 1፡35)፤ በዮሐንስ ሲጠመቅ (ማቴ. 3፡16)፤ በእገልግሎቱ (ዮሐዋ. 10፡38፤ ሉቃ. 4፡18)፤ ሲፈተን (ማቴ. 4፡1)።

5. የተማሪው መልስ

ትምህርት አሥራ አምስት

1. ሐሰት
2. እውነት
3. እውነት
4. እውነት

ትምህርት አሥራ ስድስት

1. የተማሪው መልስ

2. የመንፈስ ቅዱስ ስጦታ ራስን ቤተክርስቲያንን ለማጎዳት የጌታን መንግሥት ለማስፋት፣ ለአንልግሎት ክእላት ለመፈጸም የሚሰጥ ሊሆን፣ የተፈጥሮ ችሎታ ግን በመወለድ ከወላጆች የተወረሰ በትምህርትና በተለያዩ ልምዶች የሚፋጠር ችሎታ ነው።

3. እውነት

4. ፍቅር፣ ደስታ፣ ሰላም፣ ትዕግሥት፣ ቸርነት፣ በጎነት፣ እምነት፣ የውሳኔ፣ ራስን መግዛት (ገላ. 5፡22-23)።

5. ኢየሱስ ሲመጣ፣ ፍጹም የሆነው ሲመጣ ሁሉን ስለምናውቅ ነው።

6. መገሰጥ፣ እውቀት፣ ትንቢት፣ ማስተማር።

ምዕራፍ አራት

ኢየሱስ ክርስቶስ

ትምህርት አሥራ ስዓት

የኢየሱስ ክርስቶስ ማንነት

መግቢያ

ይህ ክፍል የክርስቶስን ማንነት በዘላለም ቅድመ ሕልውናው በፍጥረት ሥራው፣ በብሉይ ኪዳን መገለጫዎቹ፣ ስሞቹና እምሳያዎቹ አጉልቶ የሚያሳይ ነው። በዚህ ትምህርት ስለ ክርስቶስ እውነተኛ ማንነት መሠረታዊ እውነትን የያዙ ጥያቄዎችና መልሶች ተርብዋል።

የትምህርቱ ዓላማዎች

ተማሪው ይህን ትምህርት ሲያጠናቅቅ፡-

③ ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ማንነት ትክክለኛ ግንዛቤን ይፈጠጣል።

③ የኢየሱስን ማንነት በዘላለም፣ በፍጥረትና በብሉይ ኪዳን ዕይታ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ማስረጃ ኖሮት ሌሎችን ማስረዳት ይቻላል።

የትምህርቱ አስተዋጽኦ

የኢየሱስ ማንነት

ሀ. በዘላለማዊነትና በፍጥረት

ለ. በብሉይ ኪዳን

ቁልፍ ቃላት

ቅድመ ሀላዊ

እምነት

የምንባብ ክፍሎች

- ③ ራይሪን ከገጽ 49 እስከ 50 እና 137-152
- ③ የክርስቲያናዊ አስተምህሮ መግቢያን (HCB) ከገጽ 63-66 እንብብ።

የጥናት ጥያቄዎች

1. የክርስቶስን አምላክነት የካደው አርዬስ የክርስቶስን ዘላለማዊነት በመቃወም ምን ብሎ አስተማረ?
2. መጽሐፍ ቅዱስ ኢየሱስን በኩር ሲሰው ምን ማለቱ ነው? ምን ማለቱስ አይደለም?

የመመዘኛ ፈተና

1. በምትኖርበት አካባቢ ስለ ኢየሱስ ማንነት ሰዎች የሚሰጡትን አስተያየት ዘርዝር። እነዚህ አስተያየቶች ከመጽሐፍ ቅዱሳዊ አስተምህሮ እንጸር ስትመለከተው ትክክለኛና ናቸው? ካልሆነ ምላሽ በመስጠት በአንድ ገጽ ወረቀት ጻፈው።

ትምህርት አሥራ ስምንት የክርስቶስ ባሕርያት

መግቢያ

በዚህ ክፍል ትምህርት የጌታችንን የኢየሱስ ክርስቶስን ሁለት ባሕርያት ማስተም የመስኮትና ስብዕና ትርጓሜ፣ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ጽንሰ አሳቡ፣ በዘላለም፣ በብሉይ ኪዳን፣ ሥጋ በመልበስ፣ በትንሳኤውና በዕርገቱ ከዚያም በኋላ በምን ዓይነት ሁኔታ እንዳለ እንመስክታለን። በተጨማሪም ይህን ክፍል ስታጠና የዮሐንስን ወንጌል እና የቆላስይስን መልእክት አብረህ ብታነብ የክርስቶስን መለኮታዊ ባሕርያት ይበልጥ ለማወቅ ይረዳል።

የትምህርቱ ዓላማዎች

ተማሪው ይህን ክፍል ሲያጠናቅቅ፡-

- ③ የክርስቶስን መለኮትነት የበለጠ ይረዳል፤
- ③ የክርስቶስን ስብእና የበለጠ ይረዳል፤
- ③ ደግሞም በዚህ እውነተኛ መረዳት ላይ በመመርኮዝ ከጌታ ጋር የተሻለ ትብብር፣ በአምነቱ መጽናት፣ በእግልግሎቱ ትጋትን ያገኛል።

የትምህርቱ አስተዋጽኦ

የኢየሱስ ባሕርያት

ሀ. መለኮት

ለ. ስብእና

ቁልፍ ቃላት

መስኮት

ስብእና

የምንባብ ክፍሎች

⑤ ራይሪን ከገጽ 49 - 53

⑤ የክርስቲያናዊ አስተምህሮ መግቢያን (HCB) ከገጽ 67-68

⑤ በርክሆፍን ከገጽ 142 - 148 እንብብ።

የጥናት ጥያቄዎች

1. ኢየሱስ የሚታወቅባቸው ባሕርያት ስንት ናቸው? ዘርዝር።
2. ኢየሱስ ከአብ ጋር እኩልነቱን ለመግለጽ «እኔና አብ አንድ ነን» በማለት የተናገረበትን የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል ጥቀስ።
3. «ኢየሱስ ክርስቶስ ፍጹም አምላክ ፍጹም ሰው ነው» ስንል ጌታን ከተስመደው የሰው ባሕርይ ልዩ የሚያደርገው ምንድን ነው?

የመመዘኛ ፈተና

1. ኢየሱስ በአሁኑ ወቅት ሁለቱም ባሕርይት ማለትም መስኮትና ስብእና አሉት?
አዎን አሉት ብለህ የምታምን ከሆነ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ማብራሪያ ሰጥ።

ትምህርት አሥራ ዘጠኝ የክርስቶስ ሕይወት

መግቢያ

የጌታ ኢየሱስ ምድራዊ አገልግሎት በሕይወቱና በተግባራቱ ነው። የእርሱ አገልግሎት በቅዱሳን መጻሕፍት ሁሉ የተገለጸ ሲሆን፤ ከህንቱ ግን በተለየ መንገድ በዕብራውያን መልእክት ተብራርቷል። ከዚህ ክፍል ጋር በተዛመደ መልኩ የክርስቶስ አገልግሎት ስልጣኑና ክብሩም ከተመረጡ ሰዎችና ከቅዱሳን መላእክት የላቀ መሆኑን ስለምናይበት የዕብራውያንን መልእክት በጥንቃቄ አንድታነበው ተጋብዘሃል።

የትምህርቱ ዓላማዎች

ተማሪው ይህን ክፍል ሲያጠናቅቅ፡-

- ① የኢየሱስን ነቢይነት፣ መሥዋዕት፣ ክህነት፣ ንጉሥነት በመጽሐፍ ቅዱስ ድጋፍ ይበልጥ ይረዳል።
- ② የኢየሱስን አገልግሎት በሕይወቱ ከሁሉም የላቀ መሆኑን መገንዘቡ ለአድናቆትና ለአገልግሎት ያነሣሃዋል።

የትምህርቱ አስተዋጽኦ

የክርስቶስ ሕይወት

- ሀ. ነቢይነቱ፣ መሥዋዕት - ክህነቱ፣ ንጉሥነቱ
- ለ. ልቀቱና ጌትነቱ

ቁልፍ ቃላት

ነቢይ

ክህን

ልቀቱ

የምግብ ክፍሎች

§ ራይሪን ከገጽ 57 - 59፤

§ የክርስቲያናዊ አስተምህሮ መግቢያን (HCB) ከገጽ 69-71

§ ሰርክሆፍን ከገጽ 159 - 164 አንብብ።

የጥናት ጥያቄዎች

1. ጌታ ኢየሱስ በምድራዊ ሕይወቱ ጊዜ የነበሩት ዓበይት ሥልጣናትና ያክናወናቸውን ተግባራት ዘርዝር።
2. የጌታን ንጉሥነት እስመልክቶ በትንቢት መጽሐፍት ከሚገልጹት ጥቅሶች መካከል ሁለቱን ጻፍ።

የመመዘኛ ፈተና

1. የኢየሱስ ክርስቶስ ምድራዊ ሕይወት ትምህርት ያለውን ጠቀሜታ በዝርዝር ጻፍ።

ትምህርት ሃያ የክርስቶስ ትንሣኤና ዕርገቱ

መግቢያ

ጌታችን ኢየሱስ ወደዚች ምድር ሲመጣ ራሱን ያዋረደ ቢሆንም፤ በትንሣኤውና በዕርገቱ ክብሩን ገልጧል። በሞቱ ለሚያምኑት ሁሉ ቢዛነትን ሰጥቷል።

የትምህርቱ ዓላማዎች

ተማሪው ይህን ክፍል ሲያጠናቅቅ:-

- ① የክርስቶስን ትሕትና፣ ራሱን ባይ ማድረጉን፣ የሞቱንና የትንሣኤውን ትርጉም ይረዳል።
- ② የትንሣኤውን ኃይል የክርስቶስ መሠረት በማድረግ በድልነሽነት እንዲመላለስ ይረዳዋል።

የትምህርቱ አስተዋጽኦ

የክርስቶስ ኢየሱስ ትንሣኤና ዕርገቱ
ከትንሣኤው በኋላ መገለጡ

ቁልፍ ቃላት

ትንሣኤ
ዕርገት

የምንባብ ክፍሎች

- ξ ራይሪን ከገጽ 59 - 61፤
- ξ የክርስቲያናዊ አስተምህሮ መግቢያ (HCB) ገጽ 72
- ξ በርከሆናን ከገጽ 149 - 157 አንብቡ።

የጥናት ጥያቄዎች

1. ኢየሱስ ከሙታን ለመነሣቱ ማረጋገጫዎቹ ምንድን ናቸው?
2. ትንሣኤ ባይኖር ክርስቲያናዊ እምነት ምን ይመስል ነበር?

የመመዘኛ ፈተና

1. በዘመናችን ሰዎች የክርስቶስን ትንሣኤ እውነተኛነት ለማስተባበል የሚያቀርቧቸውን ነጥቦች በዝርዝር በመጻፍ መልስ ሰጥባቸው።

ትምህርት ሃያ አንድ

ተጻራሪ አመለካከቶች

መግቢያ

ይህ ክፍል ትምህርት በክርስቶስ ባሕርይና ማንነት ላይ ተነሥተው የነበሩትን አመለካከት ትምህርቶች ከጥንቷ ቤተክርስቲያንና ከኢትዮጵያ ቤተክርስቲያን፣ እንዲሁም ከሌሎች እምነቶች ታሪካዊ አመጣጥ አንጻር መረጃዎችን በማቅረብ ይገመግማል። የሐዋርያት የእምነት መግለጫ ስለእግዚአብሔር ወልድ በሚያብራራበት ክፍል «ደግሞም በአንድ ልጄ በመንፈስ ቅዱስ በተፀነስ ከድኅግል ማርያም በተወለደ በኢንጤናዊው በኢላሞስ ዘመን መከራን በተቀበለ፣ በተሰቀለ፣ በሞተ፣ በተቀበረ፣ በሦስተኛውም ቀን ከሙታን በተነሣ ወደ ስማይ በወጣ በእግዚአብሔር አብ ቀኝ በተቀመጠ ከዚያም በሚመለስ በሕያዋንና በሙታን በሚፈርድ በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ እናምናለን» ይላል።

የትምህርቱ ዓላማዎች

ተማሪው ይህን ትምህርት ሲያጠናቅቅ:-

- ① በጥንቷ ቤተክርስቲያን በክርስቶስ ባሕርይ የተነሣ የደረሰውን ተግዳሮት ይረዳል።
- ② በኢትዮጵያ ቤተክርስቲያን ተነሥቶ የነበረውን ውዝግብ ይገነዘባል።
- ③ በዘመናችን የተነሡትን ትምህርቶች ከቀደሙትና ከመጽሐፍ ቅዱስ አኳያ በቂ ግምገማና ምላሽ መስጠት ያስችለዋል።

የትምህርቱ አስተዋጽኦ

ተጻራሪ አመለካከቶች

ሀ. ጥንታዊ ትምህርቶች

ለ. የኢትዮጵያ ቤተክርስቲያን

ሐ. ሌሎች አመለካከቶች

ቋልፍ ቃላት

ናስቲክ

የምንግብ ክፍሎች

§ ራይሪን ከገጽ 49 - 54

§ የክርስቲያናዊ አስተምህሮ መግቢያ (HCB) ከገጽ 73 - 77

§ በርክሆፍን ከገጽ 142 - 148 አንብብ።

የጥናት ጥያቄዎች

1. ኢብዮናውያን ስለክርስቶስ መስከታዊነት ያላቸው አስተሳሰብ ምን ይላል?
2. ኖስቲኮች የክርስቶስን ባሕርይ እንዴት ይገልጽታል?
3. የናስቲኮች ትምህርት በሰህተትነቱ በየትኞቹ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች ተገልጿል።
4. የእርዮሳውያን ትምህርት መሥራች ማን ይባላል?
5. የእገራችን የሥነ መለኮት አዋቂዎች ስለክርስቶስ ባሕርይ በተፈጠረባቸው ውዝግብ ክፍፍል መፈጠሩ ይታወቃል። ክፍፍሎቹን በዝርዝር ከአጭር መንገዶች ጋር ጻፋቸው።

የመመዘኛ ፈተና

1. ክርስቶስ መከራን አልተቀበለም! አልተሰቀለምም የሚሉት የኃይማኖት ክፍሎች ምክንያታቸው ምንድን ነበር? እነዚህን ሰዎች እንዴት ወደ ትክክለኛ መረዳት ልታመጣቸው ትሞክራለህ?
2. የክርስቶስን ባሕርይ በተመለከተ በጥንቷ ቤተክርስቲያን የነበሩትንና አሁን በዘመናችን ያሉትን ትምህርቶች እንጸጽረህ ልዩነታቸውንና ተመሳሳይነታቸውን ጻፍ።

የጥያቄዎች መልስ /ምዕራፍ አራት/

ትምህርት 17

1. ኢየሱስ የፍጥረት በኩር እንጂ ከዘላለም የነበረ አይደለም በማለት እስተምሯል።
2. ዘፍጥረት በፊት የነበረ ማለቱ ሲሆን የመጀመሪያው ፍጡር ማለቱ ግን አልነበረም።

ትምህርት አሥራ ስምንት

1. ሁለት፣ መስከትና ስብእና
2. ዮሐ. 10፡30
3. ከኃጢአት ነፃ መሆኑ ነው።

ትምህርት አሥራ ዘጠኝ

1. የነቢይነት፣ የክህነትና የንጉሥነት ሥልጣናት ናቸው።
2. ኢሣ. 9፡6-7 መዝ. 2፡6 መዝ. 45፡6-7 መዝ. 132፡11

ትምህርት ሃያ

1. የክፈት ጨርቅ፣ ባዶ መቃብሩና የዓይን ምስክሮቹ ናቸው።
2. ከንቱ ይሆን ነበር (1ኛ ቆሮ. 15)።

ትምህርት ሃያ አንድ

1. መለኮትነትን በጥምቀቱ እግኞቹ ከስቅለቱና ከሞቱ በፊት ተለየው ይላሉ።
2. ክርስቶስ ሰው መስሎ የተንቀሳቀሰ መንፈስ እንጂ አካል ያለው ሰው አልነበረም በማለት ስብእናውን ይከላሉ።
3. በቆላስዬስ መልእክት፣ 1ኛ እና 2ኛ ተስሎንቄ ይሁዳ እና ራስይ ውስጥ ተጠቅሷል።
4. አርዮስ
5. ቅባት፣ ተዋህዶ፣ የጸጋ ልጅ

የቃላት ፍቺ (Glossary)

ቅድመ ህግደ፡- (pre-existence) ከልጅቱ በፊት ከርስቱ ህያው ሆኖ መኖሩ

አምሳያ፡- (Typology) የእውነተኛው ጥላ፣ ምሳሌ፣ በከፊል ገላጭ

መለኮት፡- ፈጣሪ፣ የበላይ፣ ሁሉን ገዥ

ተሰገዎ፡- መለኮት በሰው አካል መገለጡ፣ እንደአብሔር ወልድ ሥጋ መልበሱ ነው

ነቢይ፡- መልአክትን ከእንደአብሔር ተቀብሎ ሰለዎች የሚያስተላልፍ ተናጋሪ

ካህን፡- ለውን ወክሎ በእንደአብሔር ፊት የሚቆም፣ መካከለኛ፣ መሥዋዕት አቅራቢ፣ አማላጅ

ልቀቱ፡- ከሁሉ የበላይ የላቀ አቻና እኩያ የሌለው መሆኑ

ትንሣኤ፡- የክርስቶስ በአካል ከሙታን በሦስተኛው ቀን መነሣቱና ሞትን ድል ማድረጉ

ዕርገት፡- ጌታ በትንሣኤው አካል ከምድር ወደ ሰማይ ደመናትን ሰገጥቶ መውጣቱ፣ ወደ አብ መሄዱ

ምዕራፍ አምስት

ሰውና ኃጢአት

ትምህርት ሃያ ሁለት

የሰው አፈጣጠርና ባሕርይ

መግቢያ

በተለያዩ የእውቀትና የጉሮ ደረጃ ላይ የሚገኙ ሰዎች ስለሰው አፈጣጠር የተለያዩ አመለካከትና እምነት ሲያገግቡ ተስተውለዋል። በዚህ ትምህርት ውስጥ መጽሐፍ ቅዱስ ስለሰው ጅማራ የሚለውን እንመለከታለን፤ በተጨማሪም የተለያዩ ተቃራኒ አመለካከቶችን ከእንደአብሔር ቃል አንጻር ለመዳሰስ እንሞክራለን።

የትምህርቱ ዓላማዎች

ይህን ትምህርት ያጠናቀቁ ተማሪ፡-

① ሰው በእንደአብሔር ቀጥተኛ የፍጥረት ሥራ ምክንያት መገኘቱን ይረዳል

② ስለ ሰው ጅማራ የተሰሰቱ አመለካከቶች በእንደአብሔር ቃል መዝና መልስ ይሰጥባቸዋል።

③ ስለሰው ሁለንተናዊ ባሕርይ-ተፈጥሮ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ትንታኔ ያቀርባል።

የትምህርቱ አስተዋጽኦ

የሰው አፈጣጠርና ጅማራ

ሀ. የሰው ጅማራ

ለ. ቁስ እነሳዊ

ሐ. መንፈሳዊ ባሕርይ

መ. የእንደአብሔር መልክ በሰው ባሕርይ ሲታይ

ቁልፍ ቃላት

③ ፍጥረት

③ መልክ

③ ዝግመታዊ ሂደት (Evolution)

③ ማንነት

③ ባሕርይ

③ ንቃተ ሕሊና

③ ቁሳዊ (Materialistic)

③ ሥነ-ምግባር

③ ነፍስ

የምንባብ ክፍሎች

ξ ራይሪ ፲፮ 95-101

ξ የክርስቲያናዊ እስተምህሮ መግቢያ (HCB) ከ፲፮ 78 - 85 አንብብ።

የጥናት ጥያቄዎች

1. በትምህርቱ የተጠቀሱት ሁለት የዝግመታዊ ሂደት አመለካከቶች በአማርኛ ምን ምን ይባላሉ?
2. ስለሰው መንፈሳዊ ባሕርይ የሚናገሩትን ቀጣይ ጥቅሶች በማነጻጸር በጥንቃቄ አንብብ። (ማቴ 6፡25፣ 10፡28፣ መክ.12፡7፣ 1ቆሮ. 5፡4-7)፤ ከዚህ ምን ትረጃለህ?
3. የሰው ማንነት በውስጡ የያዛቸውን ሦስት ነገሮች ዘርዝር
4. በክፍሉ ውስጥ ያየናቸውና ሰውን ከሌሎች ፍጥረታት ልዩ የሚያደርጉትን ምክንያቶች ዘርዝር።
5. ሰው በምድር ላይ ሲኖር የፈጠረውን አግዚአብሔርን ስለሚወክል በተፈጠረው ነገር ሁሉ ላይ ሥልጣን እንዲኖረው የአግዚአብሔር ፈቃድ ሆኗል።

ሀ) አውነት ለ) ውሸት

የመመዘኛ ፈተና

1. «ሰው በአግዚአብሔር እምሳል ተፈጥሯል» የሚለውን አባባል ከመጽሐፍ ቅዱስ ጋር በማስተያየት በራስህ አባባል የግልህን መረዳት ግለጽ።
2. የዝግመታዊ ለውጥ እስተምህሮ ምንድን ነው?

3. በምትኖርበት እነዚህ ሰዎች በሰው አፈጣጠር ላይ ያላቸው መረዳት ምን ይመስላል? ከአግዚአብሔር ታላ ጋር ይለማማል ወይስ ይጋጫል?

ትምህርት ሃያ ሦስት

የሰው ውድቀት

መግቢያ

በዚህ የትምህርት ክፍል ላይ ስለ መጀመርያው ሰው በኃጢአት መውደቅ እንማራለን። በተለይ ፈታኑ ሰይጣን ሔዋንን ለማሳሳት የተጠቀመባቸውን ስልቶች ለይተን እናያለን። ከኃጢአት በኋላ የተከሰተው የአግዚአብሔር ፍርድና ፍርዱ በሰው፣ በዓለም (በተፈጥሮ)፣ እና በሰይጣን ላይ ያሳደረው ተፅዕኖ በትምህርቱ ውስጥ ለመጻሰብ ተሞክሯል።

የትምህርቱ ዓላማ

ይህን ትምህርት ያጠናቀቀ ተማሪ

① የሰው ልጅ ለደረሰበት ፍርድ ተጠያቂው ሰው መሆኑን ይረዳል፤

② የእጃምና የሔዋን ኃጢአት ያስከተለውን ፍርድ ከአሁኑ የሰው ልጅ ተጨባጭ ዘኔታ ጋር በማንገናዘብ ያስረዳል።

የትምህርቱ አስተዋጽኦ

የሰው ውድቀት

በኃጢአት መተላለፍ

የፍርዱ ችሎት

የእጃም ኃጢአት በሰው ዘር ላይ ያሳደረው ተፅዕኖ

ቁልፍ ቃላት

③ እንደምታ

③ መርዝም

- ③ ቸሎት
- ③ ሃርድ

- ③ ብያኔ
- ③ ውርስ

የምዝብብ ክፍሎች

§ 6.ይሪ ገጽ 102-104

§ የክርስቲያናዊ እስተምህሮ መግቢያ (HCB) ገጽ 86-91 እንዘብብ::

የጥናት ጥያቄዎች

1. እ.ሳ.14ሠ12-17 በጥንቃቄ እንዘብብ:: ይህ ክፍል አስፋምና ሔዋን ውድቀት ጋር ግንኙነት ያለው ይመስላል? ግንኙነቱን ለማሳየት ሞክር::
 2. ሰይጣን አሔዋን ጋር ባደረገው ግንግር ሦስት የግታሰል ስልቶችን ተጠትጧል:: ሦስቱን ስልቶችና የሚገኙበትንም ምዕራፍና ቁጥር ስጥ::
 3. ኃጢአት አሠራር በኋላ እንዲሁከራር ስለፋምና ለሔዋን ያቀረበላቸው አራት ጥያቄዎች ምን ምን ነበሩ? እንዲሁከራር እንዲሆን ጥያቄዎች ሲጠይቅ በእርግጥ የጥያቄዎች መልስ ሳያውቅ ቀርቶ ነው ትላለህ?
 4. አፋምና ሔዋን በኃጢአት ከወደቁ በኋላ ገና ሲፈጠሩ ደምሮ ከእንዲሁከራር ጋር የነበራቸው ልዩ ግንኙነት ተቋረጠ:: ስለሆነም በሕይወታቸውና በሚኖሩበት ምድር ጭምር ታላላቅ ለውጦች ተአሉቱ:: አስነዚህም ለውጦች እንደፋንዶቹ::
 - ሀ/ ለመንፈሳዊና አካላዊ ሞት መዳረጋቸው
 - ለ/ የእንዲሁከራር መርገም በሰይጣንና በእዛቡ ላይ መተላለፉ
 - ሐ/ የእንዲሁከራር ፍርድ በአፋም ላይ መተላለፉ
 - መ/ የእንዲሁከራር ፍርድ በሔዋን ላይ መተላለፉ
 - ሠ/ በኃጢአት ምክንያት ምድር መረገም
 - ረ/ ሀ እና መ መልስ ይሆናሉ::
 - ሰ/ ሀሱም መልስ ይሆናሉ::
- የመመዘኛ ፈተና

1. በመጽሐፍ ቅዱስ አይታ በዓለምና በሰው ሕይወት ውስጥ የኃጢአት መነሻ ምንድነው?
2. በዓለም የሚወሰዱት ሕጻናት ከኃጢአት ነጻ ሆነው ወይስ በኃጢአት ይወሰዳሉ? ምክንያቱን በዝርዝር አስረዱ::

ትምህርት ሃያ አራት ኃጢአት

መግቢያ

ትምህርት 14 የተሰያዩ ሰዎች ስለኃጢአት ምንነት ያላቸውን ግንዛቤ ያቀርባል:: ይህ የሰዎች እመለካከት በመጽሐፍ ቅዱስ ሲመዘን የተሳሳተ ሆኖ እናገኛለን:: ስለሆነም የኃጢአትን ትክክለኛ ምንነት በእንዲሁከራር ቃል እማካኝነት በግልጽ የቀረበ ስለሆነ ትምህርቱ በዚህ ላይ ያተኩራል::

የትምህርቱ ዓላማዎች

ተማሪው ይህን ክፍል ሲያጠናቅቅ:-

- ① ስለኃጢአት ትክክለኛ ግንዛቤ ያገኛል!
- ② ትክክለኛ ያልሆኑትን እመለካከቶች በእንዲሁከራር ቃል በመገምገም መልስ ይሰጥባቸዋል::
- ③ በመጽሐፍ ቅዱስ ስለ ሰው የኃጢአት ባሕርይ የተጻፉትን ጥቅሶች በማንበብ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ድምዳሜ ላይ ይደርሳል::

የትምህርቱ አስተዋጽኦ

ኃጢአት

- መጽሐፍ ቅዱሳዊ እስተምህሮ
- የግል ኃጢአት
- የሰው የኃጢአት ባሕርይ

- የውርስ ኃጢአት

ቁልፍ ቃላት

- ① ኃጢአት
- ② አስተምህሮ
- ③ አንደራሴ

የምንባብ ክፍሎች

① ራይሪ ፲፩ 104 - 108

② የክርስቲያናዊ አስተምህሮ መግቢያ (HCB) ከ፲፩ 192 - 195 አንብብ።

የጥናት ጥያቄዎች

1. ሰዎች እንደ እምነታቸውና እንደ መረዳታቸው ስለ ኃጢአት ያላቸው ግንዛቤ ይለያያል። በክፍሉ ውስጥ ያየሃቸውን አራት የተሳሳቱ ግንዛቤዎች ዘርዝር።

2. ከእግዚአብሔር ባሕርይና ጽድቅ የተለየ ነገር ሁሉ ኃጢአት ነው።

ሀ/ ውሸት ለ/ አውነት

4. የግል ኃጢአት ስንል በሰው የዕለታዊ ኑሮ የሚከሰት ከእግዚአብሔር ባሕርይ ጋር የማይሄድና ለእግዚአብሔር ቃል መዝገብ የተሳነው የሰው ድርጊት ማለታችን ነው።

5. ሰዎች ኃጢአተኞች የሚሆኑት ኃጢአትን ሰርተው አይደለም ነገር ግን የኃጢአትን ባሕርይ ይዘው ለሰሜወሰዱ ነው።

ሀ/ አውነት ለ/ ውሸት

5. ኃጢአት ምንጊዜም እግዚአብሔር ካስተመጠው ክራሱ የጽድቅ መሰኪያ ደንብ ጉድለት መገኘትን ያመለክታል።

ሀ/ አውነት ለ/ ውሸት

የመመዘኛ ፈተና

1. በመጽሐፍ ቅዱስ እይታ ኃጢአት ማለት ምን ማለት ነው?

2. ክርስቲያን ኃጢአትን የሚያሸንፍበት መንገድ ምንድን ነው? አንድ አማኝ ከኃጢአት ፈተና ሙሉ በሙሉ ነጻ ሊሆን ይችላል? ለምን?

3. በምትናርበት አካባቢ ሰዎች ስለኃጢአት ያላቸው ግንዛቤ ምን ይመስላል? የሰዎቹ አመለካከት ከእግዚአብሔር ቃል እይታ አንጻር ትክክል ወይስ አይደለም ትላለህ?

የጥያቄዎች መልስ

ትምህርት ሃያ ሁለት

1. ሀ/ ተፈጥሮአዊ ዝግመታዊ ሂደት

ለ/ እግዚአብሔር የተጠቀመበት ዝግመታዊ ሂደት

2. ሀ/ ሰው ስጋና ነፍስ ነው

ለ/ ሰው ስጋና መንፈስ ነው

ነፍስና መንፈስ የሚሉት ቃላት በተወራራሽ መልኩ ተገልጸዋል።

3. አዕምሮ፣ ስሜት፣ ፈቃድ

4. የጻፍከውን መልስ ከመማሪያ መጽሐፉ ጋር አስተያየው

5. ሀ. አውነት

ትምህርት ሃያ ሦስት

1. ከአሁን በፊት ሰበይጣን ውድቀት ትልቁ ምክንያት ከዚሁ ጋር ይመሳሰላል፤ ይኸውም እግዚአብሔርን ለመተካከል መመኘቱና መፈለጉ ነበር። በሔዋሃም ልብ የዘራው አንክርጻድ ይህ ነበር (ዘፍጥ. 3፡4፤ 5ን ተመልከት)።

2. ማጻመጥ ዘፍጥ. 3፡1-3

መመልከት ዘፍጥ. 3፡1-3

መመኘት ዘፍጥ. 3፡6

3. የጻፍከውን መልስ ከጥናት መጽሐፉ ጋር አስተያየው

4. ለ. ሁሉም መልስ ይሆናሉ።

5. 1. ከአጻጻፈው የውርስ ኃጢአት የተነሣ

2. ከተወረሰው የኃጢአት ባሕርይ ተፈጥሮ የተነሣ

3. አሁን በኃጢአት ቁጥጥር ሥር በመሆናቸው

4. በግል ከሚሰማመዱት ኃጢአት የተነሣ ነው።

ትምህርት ሃያ አራት

1. ሀ. ኃጢአት በተሳሳቱ ፅንሰ አማኞች ላይ የተመሠረተ በሰው ምናብ ውስጥ ያለ ትዥት ነው።

ለ. ኃጢአት የእግዚአብሔር ተቃራኒ ሆኖ ነገር ግን የሰው ፅድል ፈንታ እና በቁሳዊው ዓለም ብቻ የሚገኝ ነው።

ሐ. አሰማወት ኃጢአት ነው

መ. ኃጢአት ራስ ወዳድነት ማለት ነው።

2. ለ. አውነት

3. ለ. አውነት

4. ሀ. አውነት

5. ሀ. አውነት

**የቃላት ፍቺ
ትምህርት ሃያ ሁለት**

- ① **ፍጥረት**:- ካለመኖር ወደ መኖር የመጣ የእግዚአብሔር ቀጥተኛ የፈጠራ ሥራ ውጤት
- ② **ዝግመታዊ ሂደት (እዝጋሚ ለውጥ)**:- ሰው አንዲሁም ፍጥረት በሙሉ በአንድ ጊዜ ግን በዝግመተኛ ሂደት ማለትም በተወሰነ ጊዜ ቀስ በቀስ በተለያዩ ሰውነቶች ውስጥ እያለፈ የመጣ ነው ይላል።
- ③ **ባሕርይ**:- ጠባይ፣ የሰው ጠባይ ምንነት፣ በተግባር የሚገለጽ የሰው ሥራ
- ④ **ቁስ አካላዊ**:- ማናቸውም በዓይን የሚታይና በእጅ የሚሳሰስ ነገር፣ በዓይን የሚታየውና በእጅ የሚጨበጠው የሰው አካል (ሥጋ)
- ⑤ **ነፍስ**:- ረቂቅ የማይጨበጥ፣ የማይሳሰስ፣ ማንነትን የያዘ የሰው ውስጠኛ ክፍል
- ⑥ **መልክ**:- ምስል፣ ትርጽ፣ አምሳል፣ በሰው ማንነት ላይ የሚንፀባረቅ የእግዚአብሔር ባሕርይ
- ⑦ **ማንነት**:- የሰው መስያ፣ መታወቂያ፣ አእምሮ ስሜትና ፈቃድን ያካተተ የሰው ውስጠኛ ክፍል
- ⑧ **ንቃተ ሕሊና (የግል-ንቃተ ሕሊና)**:- ሰው ራሱን ከነባራዊው ዓለም ነጥሎ በማየት ስለራሱ ስብእና፣ ክንፃኔዎች፣ ስሜቶች፣ አላቦች፣ ፍላጎቶችና ጥቅሞች የሚኖረውን አስተውሎት፣ በአጠቃላይ «አኔ» ማለት መቻሉን የሚገልጽ ጽንሰ አላብ ነው።
- ⑨ **ሥነ-ምግባር**:- የሰውን ተግባር አስመልክቶ የጥሩና የመኖሪያ /መሆን ያለበትና የሌለበት/ ወዘተ. የሚያሳይ ነው። ሥነ-ምግባር መሆን የሚገባውን የሚደነግግ ሊሆን፣ የግብረገብነትን ገደል አላቦችም ያጠቃልላል።

ትምህርት ሃያ ሦስት

- ① **አንድምታ**:- ሰዎች በቀጥታ ከሚናገሩት ቃል ባሻገር ያለው የቃላት ፍቺ ወይም ትርጉም፣ ከመዝገበ ቃላት ፍቺ የተለየ
- ② **ችሎት**:- የፍርድ ሂደት ቦታና ጊዜ፣ ተከላሽ፣ ምስክርና ጻኛ አብረው የሚሰየሙበት የፍርድ ቤት ውሎ
- ③ **ብያሄ**:- የፍርድ ቤት ሂደት የመጨረሻ ውሳኔ፣ አጻኛው የሚተላለፍ ወሳኝ ቃል
- ④ **መርገም**:- የበረከት ተቃራኒ፣ የእግዚአብሔር ቁጣና ቅጣት፣ ሰው ሊቋቋመው፣ ሊቆጣጠረውና ሊቀይረው የማይቻል ፍርድ።
- ⑤ **ውርስ**:- በመወለድ፣ በልጅነት መብት፣ በሕጋዊ ትእዛዝ ወይም በስጦታ ከአንድ ሰው ወደ ሌላ የሚተላለፍ ሀብት፣ ንብረት፣ ባሕርይ፣ ስልጣን፣ ወዘተ.

ትምህርት ሃያ አራት

- ① **ኃጢአት**:- በእግዚአብሔርና ለቃሉ አስመዝገብን የሚያሳይ፣ ሕጉ የሚለውን አሰማድረግ፣ አታድርግ ያለውን ማድረግ።
- ② **አስተምህሮ**:- እንደ የተወሰነ የአውቀት ዘርፍ በውስጡ የያዛቸውን መሠረታዊ ሐሳቦች ወይም ትምህርታዊ ይዘቶች በአጭሩ የሚገልጽ የመርህ ወይም የእምነት ሥርዓት ወይም ቀናናን የሚገልጽ ጽንሰ አላብ ነው።
- ③ **እንደራሴ**:- አንድን ሰው ወይም ሰዎችን ወክሎ በበላይ ባለሥልጣን ፊት የሚቀርብ ተወካይ(ወኪል)

ምዕራፍ ስድስት

ደንገነት

ትምህርት ሃያ እምስት የእግዚአብሔር ዕቅድና ዓላማ

መግቢያ

በዚህ ትምህርት ደህንነታችንን እግዚአብሔር ከመቼ ጀምሮ እንዴት እንዳቀደ እንግራለን። ስለመገለጥ ዓይነቶች ምንነታቸውና የትኛው መገለጥ የመዳንን አውቀት እንደሚሰጠንና ወደ ደንገነትም ሊያደርስን እንደሚችል እናያለን። ይህን ክፍል ስታጠና የደንገነትን ምንነት በመረዳት እንድትበለጽግ ፀሎታችን ነው።

የትምህርቱ ዓላማዎች

ተማሪው ይህን ክፍል ሲያጠናትት፡-

- ① የደንገነትን አስፈላጊነት ያብራራል፤
- ② በደንገነት ውስጥ ያለውን የእግዚአብሔርንና የሰውን ድርሻ ይረዳል፤
- ③ የደንገነትን አምላክ ፍትሩንና ጸጋውን ከግል ተግባራዊ ሕይወት ጋር በተገናኘ መልኩ እንዲያደገት፤ እንዲያውትና እንዲያሳውቅ ይረዳዋል።

የትምህርቱ አስተዋጽኦ

የእግዚአብሔር ዕቅድና ዓላማ

ሀ. ተስፋና መገለጥ

ለ እግዚአብሔርና ሰው

ሐ. ጸጋና በሥጋ መምጣቱ

ቁልፍ ቃላት

ደንገነት

ቅድመ ወንጌል

ጸጋ

ተሠገዎ

የምንባብ ክፍሎች

ኒ ራይሪን ከገጽ 109 - 118፤

ኒ የክርስቲያናዊ አስተምህሮ መግቢያ (HCB) ከገጽ 96-104

ኒ በርክሆፍን ከገጽ 175-185 እንብብ።

የጥናት ጥያቄዎች

- 1. እላምና ሒዋን ከእግዚአብሔር ሸሽተው የተደበቁበት ምክንያት ምን ነበር?
- 2. እግዚአብሔር እላምን «ወዴት ነህ?» በማለት መረለጉ ምን ያመለክታል?
- 3. «ቅድመ ወንጌል» በመባል የሚታወቀው የብሉይ ኪዳን ክፍል የት ይገኛል?
- 4. እግዚአብሔር ራሱን በስንት መንገድ ገልጧል? ዘርዘር
- 5. የአጠቃላይ መገለጥ መንገዶችን ዘርዘር

የመመዘኛ ፈተና

- 1. የልዩ መገለጥን ዋና ዋና መንገዶች ዘርዘር።
- 2. አጠቃላይ መገለጥ ከልዩ መገለጥ የሚለይበትን ሁኔታ ገለጽ።
- 3. የሰው ልጅን ደንገነት በተመለከተ ክርስቲያኖች ሁለት የተለያዩ አቋም አላቸው ይህን ክፍፍል ከአስፈላጊዎቹ እምስት ነጥቦች ጋር ጸፍ።
- 4. ደንገነት እንዲከናወን የእግዚአብሔርና የሰው ጥምር ድርሻ ቢኖርም፤ የኤልቪኒቶችና የኦርሚኒቶች አቋም ልዩነት ምንድን ነው?
- 5. ጸጋ ምንድን ነው?
- 6. ክርስቶስ በሥጋ የመምጣቱ ዓላማ ምንድን ነው?

ትምህርት ሃያ ስድስት

የደህንነት መንገድ

መግቢያ

የደህንነት ጅማሪ የሆነው እግዚአብሔር እንዴት ተግባራዊ እንደሚያደርገው የሚያመለክተው ይህ ትምህርት ንስሐ፣ እምነት፣ አዲስ ልደትና መሰወጥ የሚሉትን መጽሐፍ ቅዱሳዊ አስተሳሰቦች ላይ ማብራሪያ ይሰጣል።

የትምህርቱ ዓላማዎች

ተማሪው ይህን ክፍል ሲያጠናቅቅ፡-

- ① መጽሐፍ ቅዱሳችን ለሰዎች ደህንነትን ያበረከተበትን መንገድ ይገነዘባል።
- ② የንስሐ የአዲስ ልደትና የመሰወጥን ትርጉም ያገኛል፤ ለሚጠይቀውም በቂ ማብራሪያ መስጠት ይችላል።

የትምህርቱ አስተዋጽኦ

የደህንነት መንገድ

ንስሐና እምነት

አዲስ ልደትና መሰወጥ

ቁልፍ ቃላት

ንስሐ

እምነት

አዲስ ልደት

መሰወጥ

የምንባብ ክፍሎች

ξ ራይሪን ከገጽ 125-129

ξ የክርስቲያናዊ እስተምህሮ መግቢያን (HCB) ከገጽ 105-108

ξ በርክሆፍን ከገጽ 180-199 አንብብ።

የጥናት ጥያቄዎች

1. እግዚአብሔር ሰዎችን ለማዳን ከሰዎች ዘንድ የሚፈልገው ምንድነው?

2. _____ ማለት ከኃጢአት መመለስ ሲሆን፤ _____ ደግሞ ወደ እግዚአብሔር መመለስ ነው።

3. በመንፈስ ቅዱስ አማካኝነት የሚደረግ የልብ ለውጥ ምን ተብሎ ይጠራል?

የመመዘኛ ፈተና

- 1. በግል ሕይወትህ ጌታ እንዴት ለውጥ እንደፈጸመ እና ከመዳኃኑ በፊትም ሆነ በኋላ ስለደህንነት ያለህ መረዳት ምን ዓይነት እንደሆነ በእንደ ገጽ ጻፍ።
- 2. ለሰዎች በምትመለከርበት ወቅት እንደ ጸግመኛ መወለድ፣ ንስሐ፣ እምነትና ነፍሳት ያሉትን ቃላት ተጠቅመህ ታውቃለህ?
- 3. ከላይ የተጠቀሱት ቃላቶች ተጠቅመህ ከሆነ የሰዎቹ ምላሽ ምን ነበር? ችግር ወይም እስመግባባት ተፈጥሮ ከሆነ መፍትሔው ምንድነው?

ትምህርት ሃያ ስባት

የደህንነት በረከቶች

መግቢያ

ሰው ከዳነ በኋላ በቅጽበት ምን ይከሰታል? ደህንነትሰ በሰው ሁለንተና ላይ የሚያመጣው ለውጥ ምንድነው? ይህ ትምህርት ሰዎች ከዳነ በኋላ ወዲያውኑ፤ ለሃደትና ክርስቶስ በሚመጣበት ጊዜ የሚፈጸሙ ከሰተቶች ምን ምን እንደሆኑ ያብራራል።

የትምህርቱ ዓላማዎች

ተማሪው ይህን ክፍል ሲያጠናቅቅ፡-

- ③ ደንንነት በሰው ሁሰንተና የሚያመጣውን ሰው ምን ይገነዘባል።
- ④ በጽድቅና ቅድስና መካከል ያለውን ግንኙነትና ልዩነት ይረዳል።

የትምህርቱ አስተዋጽኦ

የደንንነት በረከቶች

- ሀ. ሥጋዊና መንፈሳዊ
- ለ. ጽድቅና ቅድስና
- ሐ. ልዩነትና ክብር

ቁልፍ ቃላት

ጽድቅ
ቅድስና
ልዩነት
ክብር

የምንባብ ክፍሎች

- § ራይሪን ከገፅ 119 እስከ 124
§ የክርስቲያናዊ አስተምህሮ መግቢያ (HCB) ከገጽ 109-111
§ በርከዋፍን ከገጽ 200-213 አንብብ።

የጥናት ጥያቄዎች

1. የደንንነት ሂደት የመጨረሻው ግብ ምንድን ነው?
2. የጽድቅ ትርጉም ምንድን ነው?
3. ስለቅድስና ስንት ዓይነት አመለካከቶች አሉ?

የመመዘኛ ፈተና

1. በምትኖርበት አካባቢ ደንንነትን በተመለከተ ከአውነተኛ የመጽሐፍ ቅዱስ አስተምህሮ የሚቃረኑ ትምህርቶች ተነሥተው ይሆናል። በዝርዝር ጻፋቸውና ምላሽ ሰጥባቸው።
2. በክርስቶስ የእግዚአብሔር ልዩነትና በአማኞች የእግዚአብሔር ልዩነት በማስመልከት መጽሐፍ ቅዱሳዊ ማብራሪያ አቅርብ።

የጥያቄዎች መልስ

ትምህርት ሃያ አምስት

1. ትእዛዝ በመተላለፋቸው ወይም ኃጢአት በመሥራታቸው
2. እግዚአብሔር የደንንነት ጀማሪና የፍቅር አምላክ መሆኑን ያመለክታል
3. በዘፍጥረት 3፡15
4. በሁለት አጠቃላይና ልዩ መገለጥ
5. የሰው ልጆች ሕሊና ተፈጥሮና ታሪክ

ትምህርት ሃያ ስድስት

1. ንስሐና እምነት
2. ንስሐ እምነት
2. ጥንቃቄ መወለድ (አዲስ ልደት)

ትምህርት ሃያ ስባት

1. ክብር
2. ጻድቅ ፈራጅ የሆነው እግዚአብሔር በክርስቶስ ላመነ ሰው የሚሰጠው ተግባራዊና ቅጽበታዊ መግለጫ ነው።
3. ሦስት - ሀ/ ልዩ በመሆን
ለ/ በአድንተ
ሐ/ ክርስቶስ ሲመጣ

የቃላት ፍቺ

ትምህርት ሃያ አምስት

ደገንነት (ድገነት):- በክርስቶስ ሞት የሚገኝ የኃጢአት ስርየት፣ የዘላለም ሕይወት ወራሽነትና ያለመጥፋት ሕይወት ተስፋ ነው።

ቅድመ ወንጌል:- በአዲስ ኪዳን የወንጌል አውነት በሙላት ከመታወቁ በፊት የተገለጠ የእውነት ፍንጣቂ ነው።

ጸጋ:- ላልተገባቸው ኃጢአተኞች ከእግዚአብሔር ብቻ የሚሰጥ ርካሽ ያልሆነ ማንም ሊስፍለው የማይችል ነጻና አጅግ የክብረ ስጦታ

ተሠገዎ:- የክርስቶስ በሥጋ መምጣት

ትምህርት ሃያ ስድስት

ጎስሐ:- መመለስ፣ መሰወጥ፣ በኃጢአት አዝና ተናዝዞ መተው

አምነት:- በእግዚአብሔር ማንነት፣ ሥራዎቹና የተስፋ ቃሎቹ ላይ የሚደረግ መታመን ነው።

አዲስ ልደት:- በሥጋ ያልሆነ፣ በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት የሚፈጸም የልብ ሰውጥ፣ የሕይወት መታደስ፣ አዲስ ፍጥረት መሆን ነው።

መሰወጥ:- የደገንነት ውጤት

ትምህርት ሃያ ሰባት

ጽድቅ:- ፍርድ የተገባው ወንጀለኛ ነጻ መውጣቱ

ቅድስና:- ከኃጢአት መሰየት፣ ለእግዚአብሔር መሰየት፣ የእግዚአብሔር ልጆች በመሆን የሚገኝ አዲስ ባሕርይና ተፈጥሮ፣ በክርስቶስ ጳግመኛ ምዕለት የሚፈጸም ነው።

ልጅነት:- ቀድሞ ያልነበረ ቤተሰባዊ ገንኙነት ከጸጋውና ከአምነት የተነሣ የተገኘ ሥልጣንና ወራሽነት

ምዕራፍ ሰባት
መላእክት
ትምህርት ሃያ ስምንት

የመላእክት ተፈጥሮና ማንነት

መግቢያ

ስለ መላእክት ብዙ ተብሏል፤ በክርስቲያኖችም እንኳን ሳይቀር የተለያዩ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ያልሆኑ አስተምህሮዎች ሲስተጋቡ ተስተውሏል። የእግዚአብሔር ቃል ትክክለኛውን አስተምህሮ ይሰጣል። በመሆኑም በትምህርቱ የመላእክት ጅማራ፣ ባሕርየ-ተፈጥሮ እና ማንነት ለመዳሰስ ተሞክሯል።

የትምህርቱ ዓላማዎች

ይህን ትምህርት ያጠናቀቀ ተማሪ፡-

- ① የወደቁትንና ያልወደቁትን መላእክት ማንነት፣ ባሕርየ-ተፈጥሮ፣ አገልግሎትና ፋጻሜ በተመሰከተ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ግንዛቤ ይጨብጣል፤
- ② በመላእክቱ ላይ ለተሳሳቱ አመለካከቶች በእግዚአብሔር ቃል ምላሽ መስጠት ይቻላል።
- ③ በመጽሐፍ ቅዱስ ላይ «መልእክ» የሚለው ቃል እንደ አጠቃቀሙ የተለያዩ ትርጓሜ ሊኖረው እንደሚችል በሰሜንንዘብ የተሻለ መጽሐፍ ቅዱሳዊ መረዳት ይኖረዋል።

የትምህርቱ አስተዋጽኦ

የመላእክት ተፈጥሮና ማንነት

- ሀ/ የመላእክት ባሕርየ ተፈጥሮ
- ለ/ ያልወደቁት መላእክት
- ሐ/ የወደቁት መላእክት
- መ/ የቅዱሳን መላእክት አገልግሎት

ቁልፍ ቃላት

- ③ መልእክ
- ③ ባሕርየ-ተፈጥሮ
- ③ መናፍስት

የምንባብ ክፍሎች

- ③ ራይሪ ገጽ 85-87፣ ገጽ 91-94
- ③ የክርስትያናዊ አስተምህሮ መግቢያ (HCB) ክገጽ 112-116 እንብብ።

የጥናት ጥያቄዎች

1. መላእክት ምንድን ናቸው?
2. መላእክት የሞቱ ሰዎች መናፍስት ናቸው።
ሀ/ እውነት ለ/ ውሸት
3. በአጠቃላይ መላእክት በሁለት ዓባይነት ክፍሎች ይከፈላሉ፤ እነርሱም፡-
4. «የያሕዌህ መልእክ» የሚለው ቃል በተደጋጋሚ በብሉይ ኪዳን ውስጥ የሚገኝ ሲሆን ክርስቶስ የተገለጠባቸው ጊዜያቶችን ያሳያል።
ሀ/ እውነት ለ/ ውሸት
5. ቅዱሳን መላእክት ከሚያበረክቱዋቸው አገልግሎቶች አራቱን ጥቀስ።

የመመዘኛ ፈተና

1. «መልእክ» የሚለው ቃል በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ሲጠቀስ ምን ትርጉም ሊኖረው ይችላል?
2. በእነዝህ ያሉ ሰዎች ስለ መላእክት ያላቸው መረዳት ምን ይመስላል? ከእግዚአብሔር ቃል እንጻር እንዴት ትገመግመዋለህ?

ትምህርት ሃያ ዘጠኝ

ሰይጣን

መግቢያ

በዚህ ክፍል ትምህርት የወደቁት መላእክት ክለታ ስለሆነው ስለ ሰይጣን ጅማሬ፤ ማንነት፤ ሥራ እና ፍጻሜ እንማራለን።

የትምህርቱ ዓላማ

ይህን ትምህርት ያጠናቀቁ ተማሪ።

1. ስለሰይጣን ማንነት በቂ ግንዛቤ ይኖረዋል፤
2. ሰይጣን ከአሁን በፊት ከነበረበት የክብር ሰፍራ ሰምን እንደወደቀ በመጽሐፍ ቅዱሳዊ መረጃ የተደገፈ ትንታኔ ያቀርባል።

የትምህርቱ አስተዋጽኦ

ሰይጣን

ሀ/ የሰይጣን ማንነት

ለ/ የሰይጣን ኃይል

የምንባብ ክፍሎች

፩ ራይሪ ገጽ 87-89

፪ የክርስቲያናዊ እስተምህሮ መግቢያን (HCB) ከገጽ 117-120 አንብብ።

የጥናት ጥያቄዎች

1. በሕዝቅኤል 28፡11-19 ያለውን ክፍል እንብብ። ክፍሉ የሚያወራው ስለማን ነው?
2. ስለ ሰይጣን ማንነት ከሚናገሩት ጥቅሶች ውስጥ አራቱን መርጦህ ነክብብህ በኋላ በእያንዳንዱ ጥቅስ ላይ የራስህን አስተያየት አክል።

3. ምንም እንኳን ሰይጣን በሁሉም ቦታ የማይገኝ፤ ሁሉን ማድረግና ማወቅ የማይችል ቢሆንም፤ ከአጋንንት እገዛ የተነሣ የዓለምን እንቅስቃሴ ከሞላ ጉደል መቆጣጠርና መከታተል ይችላል።

ሀ/ ውሸት

ለ/ እውነት

4. ሰይጣንና አጋንንት በእማች ሕይወት ላይ ተጽዕኖ ማሳደር ቢችሉም ነገር ግን የማያምነውን ሰው እንደሚቆጣጠሩ መሉ ለመሉ ሊቆጣጠሩት እይቸሉም።

የመመዘኛ ፈተና

1. ሰይጣን ማንነት አለው ስንል ምን ማስታወቅ ነው? የሰይጣንን ማንነት የሚያስረዱ ነጥቦች ምንድን ናቸው?
2. በሰይጣንና በአጋንንት መካከል ያለውን ግንኙነት እንዴት ትረዳዋለህ?
3. ዛሬ ስዎች ሰሰይጣን ያላቸው ተገዥነት ምን ይመስልዋል? ይኼ ተገዥነት በማወቅ ወይስ ባለማወቅ የሚደረግ ይመስልሃል?

ትምህርት ሰላሳ

የሰይጣን ሥራና የመወረሻ እጣው

መግቢያ

የሰይጣን ሥራ ምን እንደሆነ ከማየታችን በፊት ስለ ሰይጣን ማንነት ትክክለኛ ግንዛቤ ሊኖረን ያስፈልጋል። የሰይጣን ሥራ ባሕርይ የዓመገና የጥፋት ብቻ እንደሆነ በክፍሉ እንማራለን፤ እንደዚሁም የሰይጣን ፍጻሜ ምን እንደሆነ በግልጽ ማየት እንችላለን።

የትምህርቱ ዓላማዎች

ይህንን ትምህርት ያጠናቀቀ ተማሪ፡-

- ③ በሰይጣንና በአጋንንት የሚሠቃዩትን ነጻ ሰማውጣት ምክንያት ለመሆን ከምንጊዜውም ይልቅ ልቡ ይነግሣል፤
- ③ ባገኘው አጋጣሚ ሁሉ የሰይጣንን ሥራ ይቃወማል፤ ያፈርሳል፤
- ③ የሰይጣንና የአጋንንት ሥራ አውቆ በተሰጠው መንፈሳዊ መሣሪያ በሕይወት ዘመኑ ሁሉ በርትቶ ይዋጋል፡፡

የትምህርቱ አስተዋጽኦ

- የሰይጣን ሥራና የመጨረሻ እጣው
- ሀ/ ስለሰይጣን የሚለንዘሩ የተሳሳቱ አመለካከቶች
- ለ/ የሰይጣን ሥራ
- ሐ/ የሰይጣን የመጨረሻ ልጣው

የምንባብ ክፍሎች

፩ ራይሪ ፲፳ 89-90

፪ ክርስትያናዊ እስተምህር መግቢያ (HCB) ከ፲፮ 121-123 አንብብ፡፡

የጥናት ጥያቄዎች

1. ስለሰይጣን የተሰጡ ሁለት አመለካከቶች ምን ምን ናቸው? እስተያየቶቹ ትክክል ናቸው ወይስ አይደሉም ትላለህ? ስምን?
2. ኢሳ.14፤17ን በጥንቃቄ ካነበዘህ በኋላ እስተያየትህን ስጥ፡፡
3. በሰይጣን ላይ ወደፊትም ተግባራዊ የሚሆኑ አምስት የፍርድ ሂደቶች እንዳሉ በክፍሉ ውስጥ አይተናል፡፡ በእያንዳንዱ ነጥብ ላይ ያለህን መረዳት ግለጽ፡፡
4. የሰይጣን የመጨረሻ ፍርድ በሺህ ዓመቱ ማጠቃለያ ላይ እንደሚፈጸም መጽሐፍ ቅዱስ ያስተምራል፡፡

ሀ/ አውነት

ለ/ ውሸት

የመመዘኛ ፈተና

1. በክፍሉ ውስጥ እንደተጠቀሰው ዋና ዋና የሰይጣን ስራዎች ምንድን ናቸው?
2. በአካባቢህ ላይ ከምታያቸውና ከምትሰማቸው ነገሮች ውስጥ «ይህ የሰይጣን ስራ ነው» የምትሰው ይናገራል? ምሳሌ ስጥ፡፡

የጥናት ጥያቄዎች መልሶች

ትምህርት ሃያ ስምንት

1. መልስህን ከመማሪያ መጽሐፍቱ ጋር አስተያየው
2. ለ. ውሸት
3. 1. ያልወደቀት እና 2. የወደቀት መላእክት
4. ሀ. እውነት
5. መልስህን ከመማሪያ መጽሐፍቱ ጋር አስተያየው

ትምህርት ሃያ ዘጠኝ

1. መልስህን ከመማሪያ መጽሐፍቱ ጋር አስተያየው
2. ኢሳ. 14፡12-17፣ ዘፍ፡፡ 3፡1-15፣ 2ኛ ቆሮ. 11፡31፣ 13፡4፣ 6-8፣ 12፡9፣ 20፡2፣ ኢሶ. 1፡6-12፣ 2፡1-13፣ ሉቃ. 22፡31፣ ኢፌ. 6፡10፣ 1ኛ ጴጥ. 5፡8፣ ሉቃ. 4፡1-3፣ 14፡14፡፡
3. ለ. እውነት
4. ለ. እውነት

ትምህርት ሰላላ

1. መልስህን ከመማሪያ መጽሐፍቱ ጋር አስተያየው
2. » » » » »
3. » » » » »
4. ሀ. እውነት

የቃላት ፍቺ

መልእክ የቃሉ ተጥተኛ ትርጉም በእማርኛ ቋንቋ «ልዑክ» ወይም «መልዕክተኛ» ማለት ነው፤ በመጽሐፍ ቅዱስ ደግሞ መላእክት ከሰው የላቀና የረቀቀ ሰማያዊ ፍጥረቶች ሊሆኑ፣ የሚጨበጥና የሚዳደስ አካላት የላቸውም፡፡ ከሰው የላቀ እውነት ቢኖራቸውም ሁሉን አዋቂ አይደሉም፡፡ ከሰው የበረቱ ቢሆኑም ሁሉን ገደ አይደሉም፡፡ መጽሐፍ ቅዱስ በላከፈጣጠራቸውና የተፈጠሩበትን ጊዜ ባይናገርም ከሰው በፊት ለመፈጠራቸው ማበረጃ ይሰጣል፡፡ መላእክት የማይወልዱና የማይዋሰዱ ከመሆናቸውም በላይ የማይሞቱ መንፈሳዊ አካል አላቸው (መዝ. 8፡4፣ 148፡5 ፣ (104) ሠላ፤ ማቴ. 24፡36፣ 1ኛ ጴጥ. 1፡12፣ 2ኛ ጴጥ. 2፡1፤ ዘፍ፡፡ 3፡1-5፤ ማቴ. 22፡30፤ ሉቃ. 20፡34-36)፡፡

③ ባሕርየ-ተፈጥሮ፡- ይህ ቃል ከሁለት የተሰዩ ነገር ገን የሚመሰሰሉ ቃላት የተዋሀደ ነው፡፡ የእንድን የሕያው ፍጡር የባሕርይ ምንነት ወይም ተፈጥሮ ለመግለጽ የምንጠቀምበት ቃል ነው፡፡

③ መናፍሳት፡- ይህ ቃል በሁለት መልኩ በመጽሐፍ ቅዱስ ተጠቅሷል፡፡

1. መንፈስ የሆኑና ከክፉው ዓለም ማለትም ከስይጣናዊ አሠራር ጋር በተያያዘ መልኩ አርኩሳን መናፍሳትን ለመግለጽ ተጠቅሞበታል (ለምሳሌ፡- ሉቃ. 4፡33-36)፡፡
2. የእግዚአብሔር እንልጋዮች የሆኑትን ቅዱሳን መላዕክትን ለመግለጽ ተጠቅሞበታል (ለምሳሌ፡- መዝ. 104፡4፣ ዕብ. 2፡4)፡፡

ምዕራፍ ስምንት

ቤተክርስቲያን

ብዙዎች የቤተክርስቲያንን ምንነት ካስማወቃቸው የተነሣ ገራ ይጋባሉ። የቤተክርስቲያንን ምንነት መቼ እንደተጀመረችና ዓላማዋንም ማወቅ አጅግ አስፈላጊ ነው። በዚህ ምዕራፍ የቤተ ክርስቲያንን ባሕርይ፣ አስተዳደርዋንና መሪዎች የሚጫወቱትን ሚና እንዲሁም የቤተ ክርስቲያን ሥርዓቶችን አጠር ባለ መልኩ አናጠናለን።

ትምህርት ስላላ አንድ

የቤተ ክርስቲያን ባሕርይ

መግቢያ

የቤተክርስቲያንን ትርጉምና ምንነት አስማወቅ ስሕተት ላይ ሊጥሰን ይችላል። ከዚህ ለመዳን ትርጉሙንና ባሕርይዋን (ልዩ ልዩ ገጽታዎችዋን) ማወቅ አስፈላጊ ነው።

የትምህርቱ ዓላማዎች

ተማሪው ይህን ትምህርት ሊያጠናቅቅ፡-

- ③ የቤተ ክርስቲያንን ትርጉምና ምንነት ማወቅ፤
- ③ የቤተክርስቲያንን ልዩ ልዩ ገጽታዎች ለመረዳት ይችላል።

የትምህርቱ አስተዋጽኦ

- የቤተ ክርስቲያን ባሕርይ
- የቤተ ክርስቲያን ልዩ ልዩ ገጽታዎች

የምንባብ ክፍሎች

§ ራይሪን ከገጽ 131 - 133

§ በርኽፍን ከገጽ 217 - 221

§ የክርስቲያናዊ አስተምህሮ መግቢያን (HCB) ከገጽ 124-126 አንብብ።

የጥናት ጥያቄዎች

1. በግሪክ ቋንቋ 'ኢክሊዢያ' የሚለው ቃል ትርጉም፡-

ሀ/ መጠራት/የተጠሩ	ሐ/ ሀ እና ለ መልስ ናቸው
ለ/ ጉባኤ ወይም ስብሰባ	መ/ መልሱ አልተሰጠም።

2. በጥናታችን መሠረት ቤተክርስቲያን ስንል፡-

ሀ/ በአንድ አካባቢ የሚኖሩ ክርስቲያኖች ማለታችን ነው።
ለ/ በሮማ ካቶሊክ ሲወርድ ሲዋረድ የመጡትን ማለታችን ነው።
ሐ/ በመጀመሪያይቱ መቶ ክፍለ ዘመን በኢየሩሳሌም የነበረችዋን ቤተክርስቲያን ማለታችን ነው።

3. ሁሉን አቀፍ ቤተክርስቲያን ምን ዓይነት ነች?

4. በአማኞች የተመሠረተች ሆና ምናልባት ያላመኑ ሰዎች ውስጧ የሚገኙባት ቤተክርስቲያን የትኛዋ ናት?

ትምህርት ስላላ ሁለት

የቤተክርስቲያን አጀማመርና አምላካዊዎች

መግቢያ

የቤተክርስቲያን አጀማመር ሁኔታ በአንዳንዶች ዘንድ ጥያቄ ፈጥሮአል። አንዳንዶች ቤተክርስቲያን ከብሉይ ኪዳን ዘመን ጀምሮ የተጠለች መሆኗን ሊናገሩ የቀሩት ግን ከበዓለ ሃምሳ ጀምሮ እንደተቋቋመች ያምናሉ። በዚህ ትምህርት ቤተክርስቲያን መቼ እንደተጀመረችና ምላሌዎቿን እንመለከታለን።

የትምህርቱ ዓላማዎች

ይህን ትምህርት ያጠናቀቁ ተማሪ፡-

- ③ ቤተክርስቲያን መቼ እንደተመሠረተች ያውቃል
- ③ የቤተክርስቲያን መሥራቾች ማን እንደሆነ ስመረዳትና
- ③ የቤተክርስቲያንን መጽሐፍ ቅዱሳዊ ምሳሌዎች ለማወቅ

የትምህርቱ አስተዋጽኦ

የቤተክርስቲያን አጀማመር

- ③ የቤተክርስቲያን ጅማራ (ልደት)
- ③ የቤተክርስቲያን መጽሐፍ ቅዱሳዊ ምሳሌዎች

የምንባብ ክፍሎች

- ③ ራይሪ ገጽ 144 አስከ 148
አሉውስ በርከኾፍ መጽሐፍ ገጽ 220.3
- ③ የክርስቲያናዊ አስተምህሮ መግቢያ (HCB) ከገጽ 127-130 እንገባብ።

የጥናት ጥያቄዎች

1. ቤተክርስቲያን ገና ወደፊት እንደምትሠራ አሳብ የሚሰጠን የትኛው የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል ነው?
2. ለቤተ ክርስቲያን መመሥረት አስፈላጊዎች የነበሩት ሁለት ዓባይነት ነገሮች ምንድን ናቸው?
3. ቤተ ክርስቲያን ለክርስቶስ ምንድን ናት?

ትምህርት ሰላሳ ሦስት

የቤተክርስቲያን አስተዳደራዊ መዋቅርና የመሪዎች ሚና

መግቢያ

የቤተ ክርስቲያን አስተዳደር ከዓለማዊያን አስተዳደር የተለየ መሆን ይኖርበታል። በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ በአዲስ ኪዳን የነበረውን አስተዳደራዊ ዓይነት በመንፈስ መሪነት ተረድተን መለማመድ ይጠበቅብናል። በዚህ ክፍል በዘመናችን ያሉትን ሦስት ዓይነት የቤተክርስቲያን አስተዳደሮች እንመለከታለን።

የትምህርቱ ዓላማዎች

ይህን ትምህርት ያጠናቀቁ ተማሪ፡-

- ③ የቤተ ክርስቲያን አስተዳደር ዓይነቶችን በማጥናት ይገመግማል፤
- ③ የቤተ ክርስቲያን መሪዎችንና የሚጫወቱትን ሚና ይገነዘባል፤
- ③ የቤተ ክርስቲያን አገልጋዮች ባሕርይና ችሎታ በቃሉ መሠረት
- ③ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ በመሪ አገልጋዮች ኃላፊነት የሚሰጡትን ዋና ዋና አገልግሎቶች ይረዳል።

የትምህርቱ አስተዋጽኦ

የቤተክርስቲያን አስተዳደራዊ መዋቅርና የመሪዎች ሚና

1. የአስተዳደር ዓይነቶች
2. የቤተ ክርስቲያን መሪዎች

የምንባብ ክፍሎች

- ξ የራይሪን ገጽ 132 - 138
- ξ በርከኾፍን ገጽ 231 አስከ 238

ኧ የክርስቲያናዊ እስተምህሮ መግቢያን (HCB) ከገጽ 127-134 አገብብ።

የጥናት ጥያቄዎች

1. ከተጠቀሱት ሦስት ዓይነት የቤተ ክርስቲያን እስተዳደሮች ዴሞክራሲያዊ የሆነው የትኛው ነው?
2. ሦስቱን መሥራች አገልጋዮች ጥቀስ
3. ገንቢ አገልጋዮች የተባሉት የትኞቹ ናቸው?
4. ስመሪነት ሆነ ስማንኛውም አገልግሎት ዋና የሆነው የትኛው ጥሪ ነው?
5. በቤተክርስቲያን መሪዎች ኃላፊነት መስጠት የሚገባቸው ሦስት ዋና ዋና አገልግሎቶች የትኞቹ ናቸው?

ትምህርት ሰላላ አራት

የቤተክርስቲያን ዓላማ፣ ሥልጣንና ተግባራት

መግቢያ

ቤተ ክርስቲያን የተገኘችውና የምትኖረውም በዓላማ ነው። የውስጥና የውጭ ተግባራትን ማካሄድ ይጠበቅባታል። ከክርስቶስ በተሰጣት ሥልጣን ለእርሱ እየተገዛች ተግባርቿን መፈጸም ይኖርበታል። በዚህ ክፍል የቤተክርስቲያንን ዓላማ፣ ሥልጣንና ተግባራት በዝርዝር እናጠናለን።

የትምህርቱ ዓላማዎች

ተማሪው ይህን ትምህርት ሲያጠናቅቅ፡-

- ③ የቤተ ክርስቲያንን ዓላማ ያውቃል፤
- ③ የቤተ ክርስቲያንን ሥልጣን ያውቃል፤
- ③ በእጠቃላይ የአጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ተግባራት ይገነዘባል ።

የትምህርቱ እስተዋጽኦ

የቤተ ክርስቲያን ዓላማ፣ ሥልጣንና ተግባራት

- ③ የቤተ ክርስቲያን ዓላማ
 - የውስጥ አገልግሎት
 - የውጭ አገልግሎት

③ የቤተ ክርስቲያን ሥልጣን

የምግብ ክፍሎች

- ③ ራይሪን ገጽ 144
- ③ በርከሽፍን ከገጽ 234-237
- ③ ክርስቲያናዊ እስተምህሮ መግቢያን ከገጽ 138-143 አገብብ።

የጥናት ጥያቄዎች

1. በማቴ. 28፡19 መሠረት ቤተክርስቲያን ልታከናውናቸው የሚገባት ተግባራት ምንድን ናቸው?
2. የቤተክርስቲያን የውስጥ አገልግሎት ከሚባሉት ሦስቱን ጥቀስ።
3. ቤተክርስቲያን ሰዓሰም ማበርከት የሚገባት ዋናውና ትልቁ አገልግሎት ምን እንደሆነ ጥቀስ።
4. ቤተ ክርስቲያን ሥልጣኗን ያገኘችው ከማን ነው?
5. በሉወስ በርከሽፍ አጣባል መሠረት ክርስቶስ ለቤተክርስቲያን የሰጠው የሥልጣን ይዘት እንዴት ያስ ነው? (ገጽ 234)
6. ሦስቱ የቤተክርስቲያን የሥልጣን ዓይነቶች የትኞቹ ናቸው?
7. የቤተ ክርስቲያን ዋና ዋና ተግባራት ምንድን ናቸው?

ትምህርት ሰላላ አምስት

የቤተክርስቲያን ሥርዓቶች

መግቢያ

በጌታ ኢየሱስ የተሰጠና በወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያናት ዘንድ የታወቁ ሁለት ሥርዓቶች አሉ። እነዚህም ጥምቀትና የጌታ አራት ናቸው።

ሌሎች አብያተ ክርስቲያናት ከእነዚህ ሌላ ተጨማሪ አድርገው የሚወስዷቸው ሥርዓቶች አሏቸው። በዚህ ክፍል ስለ ጥምቀትና የጌታ አራት እናጠናለን።

የትምህርቱ ዓላማዎች

ተማሪው ይህን ክፍል ሲያጠናቅቅ፡-

- ① የክርስትና ጥምቀት አመሠራረትንና ትርጉም ያውቃል፤
- ② የጌታን አራት ትርጉምና የመቀበሉ ዓላማዎችን ይገነዘባል፤
- ③ ሌሎች አብያተ ክርስቲያናት ስለጌታ አራትና ጥምቀት ያላቸውን አመለካከት ይረዳል።

የትምህርቱ አስተዋጽኦ

- ① ጥምቀት

የምዝገባ ክፍሎች

- ① ራይሪን ገጽ 139-143
- ② በርከንፋን ገጽ 246-251
- ③ የክርስቲያናዊ አስተምህሮ መግቢያ (HCB) ከገጽ 144-145 አገሰብ።

የጥናት ጥያቄዎች

- ① የጥምቀትን ሥርዓት መፈጸም ያስባቸው ምን ዓይነት ሰዎች ናቸው?
- ② ጥምቀት በማን ስም መፈጸም አለበት? (ማቴ.28፡19)

- ③ የጌታን አራት መቀበል ካለብን ዓላማዎች አንዱና ዋናው ክርስቶስ ስለእኛ ኃጢአት መጥቱን በምስጋና ለማስታወስ ነው። እውነት/ሐሰት

የመመዘኛ ፈተና /ምዕራፍ ዘጠኝ/

1. በእካባዚህ ቤተክርስቲያን የሚለው ቃል ትክክለኛውን የመጽሐፍ ቅዱስ ትርጉም ያመለክታል? ካልሆነ ምእመናኑን እንዴት መርዳት ትችላላህ?
2. በ«ሁሉን አቀፍና» «አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን» መካከል ያለው ተመሳሳይነት ወይም ልዩነት ምን እንደሆነ ግለጽ።
3. ጌታ ኢየሱስ በማቴዎስ 16፡18 «ቤተክርስቲያኔን እሠራለሁ» ሲል ምን ማለቱ ነው? ቤተ ክርስቲያንስ መቼ እንደተመሠረተች ታምናለህ?
4. ከቤተክርስቲያን መጽሐፍ ቅዱሳዊ አምሳያዎች አራቱን ጥቀስ።
5. የሁሉ አቀፍ ቤተክርስቲያን አባላት «ከመንፈስ ዳግመኛ የተወሰዱና በበጎ ደም የተዋጁ ናቸው»አሳብ ማብራሪያ ስጥ።
6. የመጀመሪያ መቶ ክፍለ ዘመን ሽማግሌዎች በማን የተመረጡ ነበሩ? የዛሬዎቹን ሽማግሌዎች መምረጥ ያስበት ማን ነው ብለህ ታምናለህ?
7. ቤተክርስቲያን በአባላቱ ኃላፊነት ሳይሆን በሥልጣን ተዋረድ የምትተዳደር ከሆነ ከእዲስ ኪዳን ለዚህ በቂ ማሰረጃ የሚሆን ምሳሌ ጥቀስ።
8. ለመሆኑ ሐዋርያት በእገልግሎት ዘመናቸው ራሳቸውን አንደጃጃሳት አድርገው አቅርበዋል? የእስተዳደር መዋቅራቸው እንዴት ያስ ነበረ?
9. ስለ እዲስ ኪዳን ቤተክርስቲያን እድገት መሠረታዊ የሆኑ ነገሮች ምን ምን እንደሆኑ ጥቀስ።
10. ክርስቶስ ለቤተክርስቲያን የሰጣት የሥልጣን ይዘት ምን ዓይነት ነው?
11. የዛሬዋ ቤተክርስቲያን የተሰጣት ሥልጣን፣ በቃሉ አኳያ ሲታይ በመንፈስ ቅዱስ የተደገፈ መሰላት ይታያል?

12. የጌታ አራት የተሰጠው መቼ ነበር? ተከታዮቹ ይህን ሥርዓት እስከ መቼ ድረስ መጠበቅ ይኖርባቸዋል?

13. የጥምቀትን ሥርዓት ካመኑ (ንስሐ ክብር በኋላ) የፈጸሙ የአዲስ ኪዳን ሰዎች እንደነበሩ ተመልክተናል። ክእነዚያ ሦስቱን ጥቀስ።

14. በእካቤህ በእብ በወልድና በመንፈስ ቅዱስ ስም ማጥመቅን የሚታወቀውና በኢየሱስ ስም ብቻ ማጥመቅ አስፈላጊ አንደዎን የሚያስተምሩ እሱ?

የጥያቄዎች መልስ

ትምህርት ሠላሳ አንድ

1. ሐ፤ ሀ እና ለ መልሶች ናቸው
2. ሀ
3. ቤተክርስቲያን ከየሰው ዓይነት የተጻፈች፤ በክርስቶስ ያሉትን ሁሉ የምታቅፍ፤ በጊዜና በቦታ ያልተገደበችና በእግዚአብሔር ሰዓላማው ተመርጣ የተዋቀረች።
4. በአንድ እካቤ የምትኖር (አጥቢያ) ቤተ ክርስቲያን ናት።

ትምህርት ሠላሳ ሁለት

1. ማቴ.16፡18 «በዚህች ዓለት ላይ ቤተክርስቲያኔን እሠራለሁ» ያለው አባባል።
2. የክርስቶስ ሞትና ትንሣኤ፤ እንዲሁም የመንፈስ ቅዱስ መውረድ ናቸው።
3. ለክርስቶስ እካሱና መቼራው ናት።

ትምህርት ሰላሳ ሦስት

1. በማገበረ ምስመናኑ የሚተዳደረው (ሕዝባዊው አስተዳደር)
2. ሐዋርያት፤ ነቢያትና ወንጌውያን
3. ሽማግሌዎች፤ አስተማሪዎችና ዲያቆናት
4. የውስጥ ጥሪ ነው
5. ወንጌልን ማሠራጨት፤ የአረኝነትን ተግባር ማከናወንና ማስተማር ናቸው።

ትምህርት ሠላሳ አራት

1. መሄድና (መስበክ)፤ ማጥመቅ፤ ማስተማርና ደቀመዛሙርት ማድረግ
2. ማስተማር፤ ትብረት ማድረግ፤ አምልኮ ማካሄድ
3. ወንጌልን መመስከር
4. ክጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ
5. 1) መንፈሳዊ ሥልጣን ነው 2) የእገልግሎት ሥልጣን ነው

6. 1) የማስተማር ሥልጣን 2) የማስተዳደር ሥልጣን
- 3) ቅጣትን የመወሰንና የምሕረት አገልግሎትን የመፈጸም ሥልጣን ነው።

- 7) 1) አምልኮ ማካሄድ
- 2) ትምህርት መስጠት
- 3) ነብረት ማድረግ
- 4) አገልግሎት መስጠት
- 5) ጉባኤውን ማደራጀት
- 6) የቤተክርስቲያን ሥርዓቶችን መፈጸም (ጥምቀትና የጌታ ኦራት)

ትምህርት ሰላሳ አምስት

1. ጌታን ኢየሱስ ክርስቶስን እንደግል አዳኛቸውና ጌታቸው አድርገው በአምነት የተቀበሉ፤ ንስሐ የገቡና ዳግመኛ የተወሰዱ ናቸው።
2. በአብ በወልድና በመንፈስ ቅዱስ ስም (ማቴ. 28፡19-20)
3. እውነት

የቃላት ፍቺ

ትምህርት ሰላሳ አንድ

- ③ ቤተክርስቲያን፡- የክርስቲያኖች መሰብሰቢያ ሕንፃ ማለታችን ሳይሆን፤
 - በአንድ አካባቢ የሚኖሩ ክርስቲያኖችንና
 - በክርስቶስ በማመን ከመንፈስ ዳግም የተወለዱትን ሁሉን አቀፍ ቤተ ክርስቲያን ማለታችን ነው።
 - የተጠሩ ማለትም ነው።

ትምህርት ሰላሳ ሁለት

- ③ **ኤክሌጢያ** - ጉባኤ! ወይም ስብሰባ ማለት ነው

«ቤተ ክርስቲያኔን አሠራሰሁ» (ማቴ. 16፡18) ይህ አባባል የቤተ ክርስቲያን መሥራቾች ጌታ ኢየሱስ መሆኑን ያመለክታል። መንፈስ ቅዱስን በመላክ ተግባራዊ አድርጎታል።

ትምህርት ሰላሳ ሦስት

- ③ **ኢጲስቀጶሳዊ** - በጳጳሳት የሚተዳደር ማለት ነው።
- ③ **ፕሬስቢያቴሪያን** ወይም **ፌዴራላዊ** - በማንበረ ምስመናት በተመረጡ ሽማግሌዎች የሚተዳደር ለማለት የተጠቀሱ ቃላት ናቸው።
- ③ **ባፕቲስቶች** የመጥምቃውያንን ቤተክርስቲያን
- ③ **ኢቫንጄልካል ፍሪ** - ነፃ ወንጌላውያን ቤተ ክርስቲያንን ለማለት የተጠቀሙበት ቃል።
- ③ **ዲሳይፕልስ** - ደቀ መዛሙርት ማለት ነው።

ትምህርት ሰላሳ አራት

- ③ **የውሰጥ አገልግሎት** - በአጥቢያ ቤተክርስቲያን ያሉ ክርስቲያኖች ከአምልኮ ጀምሮ በመካከላቸው የሚለማመዱት ማንኛውም ለመንፈሳዊ አድጎት የሚረዳ አገልግሎት ማለት ነው።

- ③ የውጭ አገልግሎት - ጌታ ኢየሱስ ጠይቀው ያለው ሁሉ ሂደት ወንጌልንም ለፍጥረት ሁሉ ስበኩ» (ማር16፡15) ባለው መሠረት ቃሉን ላልሰሙ ሁሉ ሂደት ማስማት፤ ወንጌላውያንንም በመላክ ማሠራጨትንም ያመለክታል።

ትምህርት ሰላላ አምስት

- ① ጥምቀት በጌታ ኢየሱስ የተደነገገ የውኃ ጥምቀት ሥርዓት፤ ይህም በእርሱ ያመኑ ሁሉ ሊያደርጉት የሚገባ የቤተ ክርስቲያን ሥርዓት ነው (ማቴ 28፡19)።
- ② የጌታ እራት በጌታ ኢየሱስ የተሰጠ ሥርዓት ሲሆን እርሱ በሥጋው ስለእኛ ኃጢአት መሞቱን የሚያሳስብ የቤተክርስቲያን ሥርዓት ነው (ሉቃ. 22፡14-20፤ 1ኛ ቆሮ. 11፡23-26)።

ምዕራፍ ዘጠኝ

የመጨረሻው ዘመን

የተሰጠን ተስፋ ከፍጽሜ መድረሱን ማወቅ እንፈልጋለን። እንዲሁም በመጽሐፍ ቅዱስ የተሰጡ ተስፋዎች መፈጸማቸውን ለማወቅ ትልቅ ፍላጎት አለን። በዚህ ትምህርት ወደፊት በመጨረሻው ዘመን ስለሚሆኑ መሠረታዊ ክስተቶችና፤ ነገሮች እከራካሪ አሳቦችን እናጠናለን።

ትምህርት ሰላላ ስድስት

የመጨረሻው ዘመን መሠረታዊ አሳቦች

መግቢያ

ሥጋ የለበሰ ሁሉ ይሞታል። ይህ አስደንጋጭ ዜናና መካድ የማንችለው ሐቅ ቢሆንም ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ግን በሞቱና በትንሳኤው ይህን ታሪክ ለውጦአል። በእርሱ የሚያምኑ ከሙታን ተነሥተው ከእግዚአብሔር ጋር ለዘላለም ይኖራሉ። መንግሥተ ሰማይ እኛ ወደፊት የምንኖርበት የበላለም ቤታችን ነው። ገሃነም ደግሞ ያላመኑ ለዎች የሚገቡበት የሥቃይ ቤታ ነው። በዚህ ምዕራፍ ስለሞት፤ ስለመንግሥተ ሰማይና ስለገሃነም እናጠናለን።

የትምህርቱ ዓላማዎች

ተማሪው ይህን ትምህርት ሊያጠናቅቅ፡-

- ① ስለሥጋዊ ሞት ትርጉም ይገነዘባል፤
- ② ስለመንግሥተ ሰማይ ኪቃሉ በቂ ግንዛቤ ያገኛል፤
- ③ ስለገሃነም አስፈሪነት በመረዳት ለዎች ወደዚያ እንዳይሄዱ ቤቃሉ መሠረት ለማስጠንቀቅ በቂ ዕውቀትን ያገኛል።

የትምህርቱ አስተዋጽኦ

የመጨረሻው ዘመን መሠረትዋ አላቦች

- የሥጋ ሞት
- መንግሥተ ስማይ
- ገሃነም

የምንባብ ክፍሎች

- ① በርከኾፍን ገጽ 357-258
- ② የክርስቲያናዊ አስተምህሮ መግቢያ (HCB) ከገጽ 150-155

የጥናት ጥያቄዎች

1. በመጽሐፍ ቅዱስ አባባል መሠረት፣ ሥጋዊ ሞት ምንድነው?
2. ሞት በአማኞችም ሆነ በማያምኑ ስዎች ላይ የሚያስከትለው ነገር ምንድነው?
3. የሰዎች ሁለት መድረሻዎች የትኞቹ ናቸው?
4. የመጨረሻው ፍርድ የሚመሠረተው በምን ላይ ነው? (ዕብ. 9፡27)

ትምህርት ሰላሳ ሰባት

የክርስቶስ ምጽአትና የሙታን ትንሣኤ

መግቢያ

ጌታ ኢየሱስ ተመልሶ እንደሚመጣና የሙታን ትንሣኤም እንደሚኖር ተናግሮአል። (ዮሐ.14፡1-3፤ 5፡25-2)። እነዚህ ተስፋዎች ፍላጎታችንን ለሚቀሰቅሱ ናቸው። ጌታ ሲመጣ እኛ አማኞች ወደአርሱ በመሄድ የደስታ ጊዜ ይኖረናል። ላሰመኑ ግን አስፈሪ የፍርድ ጊዜ ይመጣቸዋል። በዚህ ትምህርት የክርስቶስን የመመለስ ተስፋና የሙታንን ትንሣኤ ሁኔታ እናጠናሰን።

የትምህርቱ ዓላማዎች

ተማሪው ይህን ትምህርት ሲያጠናትት፡-

- ③ የጌታ ኢየሱስን ተመልሶ የመምጣት ተስፋ በይበልጥ ይገነዘባል፤
- ③ የክርስቶስን ዳግም ምጽአት ዓላማዎች ያረዳል፤
- ③ የዓለምን መጨረሻ ምልክቶችን በማስተዋል ይመረምራቸዋል፤
- ③ የቤተክርስቲያንን መነጠቅና የሙታንን መነሳት ሁኔታ በቃሉ መሠረት ይገነዘባል።

የትምህርቱ አስተዋጽኦ

- የክርስቶስ ዳግም ምጽአት
- የክርስቶስ ዳግም ምጽአት ዓላማ
- የቤተ ክርስቲያን መነጠቅ

የምንባብ ክፍሎች

- ① ከርከኾፍ ገጽ 265-269
- ② ክርስቲያናዊ አስተምህሮ መግቢያ ገጽ 156-160 አንብብ።

የጥናት ጥያቄዎች

የትክክለኛውን መልስ ፈጽሞ ምረጥ

1. የክርስቶስ ዳግመኛ መምጣት
 - ሀ. ጥቂት የወንጌል አማኞች የሚስማሙበት ጉዳይ ነው።
 - ለ. የወንጌል አማኞች በሙሉ የሚስማሙበት ጉዳይ ነው።
 - ሐ. መጽሐፍ ቅዱስ ፈጽሞ ግልጽ ያላደረገው ጉዳይ ነው።
2. ከጌታ ኢየሱስ ዳግም ምጽአት ዓላማዎች ሦስቱ
 - ሀ. ቤተ ክርስቲያንን ሊወስዳት፣ ስወንጌል ስርዌት ልዩ ጊዜ ከስጦ በኋላ ተመልሶ ሊሄድ
 - ለ. ሙታንን ስማስነሳት፣ በሕያዋንና በሙታን ሊፈርድ፣ ቤተክርስቲያንን ሊወስዳት
 - ሐ. መልስ አልተሰጠም።

3. ስለክርስቲያኖች መነጠቅ የሚናገረው ክፍል

ሀ. 1ኛ ቆሮ. 4፡13-18

ለ. 1ኛ ሉጥ. 4፡13-18

ሐ. 1ኛ ተሊ. 4፡13-18

4. ስለሙታን ትንሳኤ የሚናገሩ ጥቅሶች

ሀ. ዮሐ. 5፡2፡29፤ 11፡25-26፤ 1ኛ ቆሮ. 15

ለ. ሮሜ 5፤ 1ኛ ቆሮ. 4፤ 2ኛ ጢሞ. 3

ሐ. ሮሜ 15፤ 1ኛ ተሰ. 5፤ 2ኛ ጢሞ. 4

ትምህርት ሰላላ ስምንት

ፍርዶችና የዘላለም መንግሥት

መግቢያ

በዓለማችን ላይ በሰዎች ላይ ብይን የሚሰጡ ጻኞች አሉ። ብያኔያቸው ስሚለሙት ወይም ከሚያገኙት መረጃ የሚመነጭ ነው። አግዚአብሔር ግን ሁሉን የሚያውቅና የሚችል ሲሆን ፈራጅነትንም ሰወልድ ሰጥቶታል። ክርስቶስ ታዲያ በሕያዋንና በሙታን ላይ ሊፈርድ ሙሉ ሥልጣን ተሰጥቶታል። ፍርዱ አውነተኛና ትክክለኛ ይሆናል። በዚህ ምዕራፍ አግዚአብሔር ስለሚያመጣቸው ፍርዶችና ስለዘላለም መንግሥት እናጠናለን።

የትምህርቱ ዓላማዎች

ተማሪው ይህን ክፍል ሲያጠናቅቅ፡-

① አግዚአብሔር በሰይጣንና በኃጢአተኞች ላይ ትክክለኛ ፍርድ እንደሚያመጣ ይገነዘባል፤

② ክርስቶስ ሊፈርድ ሥልጣን ያለው እምላክ መሆኑን ይረዳል፤

③ ሰው በዓለም ላይ ሲኖር የመጨረሻ ዕድሉን እንዲያስተካክል የማሳሰብ ኃላፊነት እንዳለበት ይረዳል።

የትምህርቱ አስተዋጽኦ

ፍርዶችና የዘላለም መንግሥት

- ፍርዶች

- የዘላለም መንግሥት ሁኔታ

የምንባብ ክፍሎች

① በርከሽፍን ክገጽ 276-279

② የክርስቲያናዊ አስተምህሮ መግቢያ (HCB) ገጽ 161-162 እንጠብ።

የጥናት ጥያቄዎች

1. በዓለም መጨረሻ ፍርድ እንደሚኖር እንዴት ማወቅ እንችላለን?

2. ፈራጁና ረዳቶቹ እነማን ይሆናሉ?

3. አስከፊ ፍርድ የሚደርስባቸው እነማን ይሆናሉ?

4. ከፍርድና ከሙታን ትንሳኤ የትኛው ይቀድማል?

ትምህርት ሰላላ ዘጠኝ

የመጨረሻው ዘመን አመለካከቶች /ክፍል አንድ/

የአልባሽህና የድጎረ ሺህ ዓመት አመለካከቶች

መግቢያ

የመጽሐፍ ቅዱስ ምሁራን ጌታ ኢየሱስ ዳገመኛ እንደሚመጣ ያምናሉ። ነገር ግን እንዳንዶቹ እርሱ በምድር ላይ ለአንድ ሺህ ዓመት እንደሚነገሥ አያምኑም። ክርስቶስ በዓለም ላይ ለሺህ ዓመት መንገሡን የማያምኑ የአልባ ሺህ ዓመት አመለካከት ያላቸው ናቸው። ሌሎች ደግሞ የክርስቶስ ዳግም ምጽአት ከሺህ ዓመቱ እገዛ በኋላ ነው ብለው ያምናሉ። እነዚህ የድሀረ-ሺህ ዓመት አመለካከት ያላቸው ናቸው። በዚህ ምዕራፍ የአልባሽህ ዓመት አመለካከትና የድሀረሺህ ዓመት አመለካከትን እናጠናለን።

የትምህርቱ ዓላማዎች

ተማሪው ይህን ጥናት ሲያጠናቅቅ፡-

- ③ የአልቦሺህ ምንነትን ይረዳል፤
- ③ የድገረሺህ አመለካከትንም ይገነዘባል፤
- ③ በተጠቀሱት አመለካከቶች የአባብ ልዩነት ሳቢያ ክርስቲያን አምነትና ደኅንነት የማይናጋ መሆኑን ይረዳል።

የትምህርቱ አስተዋጽኦ

- ③ የአልቦሺህ ዓመት አመለካከት
- ③ የድገረሺህ ዓመት አመለካከት

የምንባብ ክፍሎች

1. የዮሐንስ ራእይ ምዕራፍ፡ 19 እና 20፤
2. የክርስቲያናዊ አስተምህሮ መግቢያን (HCB) ከገጽ 163-167 አንብብ።

የጥናት ጥያቄዎች

1. በአልቦሺህ ዓመት አመለካከትና አተረጓጉም ራእይ ምዕራፍ 20 የሚገልጸው የትኛውን ሁኔታ ነው?
2. በድገረሺህ ዓመት አመለካከትና አተረጓጉም የክርስቶስ ዳግም ምጽኦት ጊዜ መቼ ይሆናል?

ትምህርት አርባ

የመጨረሻ ዘመን አመለካከቶች /ክፍል ሁለት/

መግቢያ

የጌታን ዳግመኛ መምጣት በቅድሚያ ያየናቸውም ሁለቱ እንደሚያምኑ፤ የቅድመሺህ ዓመት አመለካከትም ያምናል። ሆኖም በቅድመሺህ ዓመት አመለካከትና አተረጓጉም ክርስቶስ ከሺህ ዓመቱ መንግሥት አስቀድሞ ይመጣና በምድር ላይ ለአንድ ሺህ ዓመት ይነግሃል። «በብሉይ ኪዳን ሰላብርሃምና ለዳዊት የተገባው ቃል ኪዳን በዚህ ዘመን ለይሁዶች የሚሰማመዱት ይሆናል» ይላሉ። አንዳንዶች የቅድመ ሺህን አገዛዝ አመለካከት ለይቀበሉትም። ሺህ ዓመት ለሚለው ሐረግ መንፈሳዊ ትርጉም ይሰጡታል ለንጂ ቃል በቃል ለይተረጉሙትም።

የትምህርቱ ዓላማዎች

ተማሪው ይህን ትምህርት ሲያጠናቅቅ፡-

- ③ የቅድመሺህ አመለካከትን ይረዳል፤
- ③ ከተጠቀሱት ሦስት አመለካከቶች (አልቦሺህ፣ ድሀረሺህና ቅድመ ሺህ አመለካከት) ያመነበትንና የተስማማበትን ለንዱን መርጦ መውሰድ ይችላል፤
- ③ የመጽሐፍ ቅዱስን ትንቢቶች መተርጉም ከፍተኛ ጥንቃቄ እንደሚያስፈልገው ይረዳል።

የትምህርቱ አስተዋጽኦ

የመጨረሻው ዘመን አመለካከት
የቅድመ ሺህ አመለካከት

የምንባብ ክፍሎች

- ξ ራይሪ ገጽ 154፣ 163-165
- ξ በርከኻፍ ገጽ 270-275
- ξ የክርስቲያናዊ አስተምህሮ (HCB) ከገጽ 168-169 አንብብ።

የጥናት ጥያቄዎች

1. የቅድመሺህ ዓመት ትምህርት ስለክርስቶስ ዳግመኛ ምጽዓትና ስለመንገሡ ምን ይላል?
2. ትንሳኤን በሚመለከት የቅድመሺህ ዓመት አመለካከት ምን ይላል?
3. በዮሐንስ ራስይ ምዕራፍ 20፡7-15 መሠረት ከሺህ ዓመት አገዛዝ በኋላ የሚሆኑ ሁለት ነገሮች ምንድን ናቸው?

የመመዘኛ ፈተና /ምዕራፍ 9/

1. ሁላችን ሞትን አንፈራለን፤ ታዲያ ሞት እንዴት አድርገን በጽኑነት መቀበል አንችላለን?
2. በአካባቢያ ይሱ ሰዎች ከሞት በኋላ ስላሰው ሕይወት ምን ዓይነት ግንዛቤ አላቸው? እንተሰነ አነርሱን መርዳት የምትችልበት መንገድ አለህ? ካለ አንዴት እንደምትረዳቸው ግለጽ።
3. ከዘሰዓለም ፍርድ ማምለጥ የሚቻለው እንዴት ነው?
4. ጌታ ኢየሱስ ዳግመኛ እንደሚመጣ የሚገልጹ ሦስት ጥቅሶችን ሰጥ።
5. ጌታ ኢየሱስ ስለሙታን ትንሣኤ የተናገረበትን ሁለት ጥቅስ ጻፍ።
6. ጌታ ኢየሱስ ወደ ሰማይ ያረገው ምን ከሚባለው ተራራ ላይ ነበር? ነጭ ልብስ የለበሱ ሁለት ሰዎች ስለዳግም ምጽአቱ ምን አሉአቸው?
7. በሕያዋንና በሙታን ላይ የመፍረድ ሥልጣን የተሰጠው ማን ነው? ስለዚህ ማስረጃ የሚሆን ጥቅስ ቢያንስ ሁለት ሰጥ።
8. ሰዎች ከሞቱ በኋላ ነፍሳቸው ወዴት እንደምትሂድ ጥቀስ።
9. የአልባሺህ ዓመት አመለካከት ራዕይ ምዕ. 20ን እንዴት ይተረጎመዋል?
10. ድህረሺህ ዓመት አመለካከትን የክርስቶስን ዳግም ምጽአት መቼ እንደሚሆን አድርጎ ይተረጎመዋል?

11. በቅድመ ሺህ ዓመት አመለካከት ክርስቶስ የሚመጣው መቼ ነው?
12. ከክርስቶስ ጋር ለሺህ ዓመት የሚነግሡ እነማን ናቸው? (ራስይ. 20፡4)
13. በቅድመሺህ ዓመት አመለካከት ቤተክርስቲያን የምትነጠቀው መቼ ነው?
14. የፍጹም ዘመን ስምን ያህል ጊዜ ይሆናል ተብሎ ይታስባል?
15. የመጨረሻውን ዘመን ሁኔታ ስታስብ ምን ይስማሃል? የዳጉትንና ያልዳጉትን በማስመልከት ምን ዓይነት አገልግሎት ብትሰጣቸው የሚረዳቸው ይመስላል?

የጥያቄዎች መልሶች

ትምህርት ሰላሳ ሰድስት

1. የነፍሱን ከሥጋ መለየት
2. አማኝን ወደ ጌታ (ወደ መንግሥተ ሰማይ) የሚያሸጋግረው ነው።
3. መንግሥተ ሰማይና ገዛም
3. በሥጋ በተፈጸመው ነገር ላይ አንደሚሆን ይናገራል።

ትምህርት ሰላሳ ሰባት

1. ሰ
2. ሰ
3. ሐ
4. ሀ

ትምህርት ሰላሳ ስምንት

1. መጽሐፍ ቅዱስ ይነግረናል
2. ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ፤ መላእክቱና ቅዱሳን
3. ሰይጣንና ተከታዮቹ
4. የሙታን ትንሳኤ

ትምህርት ሰላሳ ዘጠኝ

1. በክርስቶስ የመጀመሪያና ጳጳም ምጽኦት መካከል በሰማይ ስላሉት ነፍሳት ሁኔታ ነው።
2. ከሺህ ዓመቱ አገዛዝ በኋላ ነው።

ትምህርት አርባ

1. «ከሺህ ዓመቱ መንግሥት በፊት ይመጣና ለአንድ ሺህ ዓመት በዓለም ላይ ይነግሳል» ይላሉ።

2. የቅዱሳን (የእማኞች) ትንሳኤ ከሺህ ዓመቱ በፊት ሲሆን የኃጥአን ትንሳኤ ከሺህ ዓመቱ በኋላ ይሆናል።

የቃላት ፍቺ

የመጨረሻው ዘመን - በብሉይ ኪዳን ሆነ በአዲስ ኪዳን በትንቢት ተነግረው ገና ያልተፈጸሙ ግን ወደፊት በዓለም መጨረሻ ይፈጸማሉ ተብለው የሚጠበቁ መልእክቶች ማለት ነው።

- ሞት - 1. ሥጋዊ ሞት፡- ነፍስ ከሥጋ መለየቷን የሚያመለክት አባባል ነው።
 2. መንፈሳዊ ሞት፡- ሰው ቢጠላት ምክንያት ከእግዚአብሔር መለየቱንም ያመለክታል።
 3. ዘላለማዊ ሞት፡- መንፈሳዊውን ሞት የሞተው ሰው በሥጋ በመሞት፤ ከእግዚአብሔር ለዘላለም መለየቱ ነው።

መንግሥተ ሰማይ - የእግዚአብሔርና የቅዱሳን መኖሪያ ስፍራ ነው። ጌታን የሚያገለግሉ ቅዱሳን መላእክትም የሚኖሩት በዚያ ነው። አማኞች (ክርስቲያኖች) ሲሞቱ ነፍሳቸው በቀጥታ ወደ መንግሥተ ሰማይ ትሄዳለች።

ገሃንም - በብሉይ ኪዳን አባባል መልካምና ክፉ ሰዎች ሊሞቱ አነላቸው የሚሄድበት (መቃብር) ማለት ነው።

በአዲስ ኪዳን አባባል ሲክል/ገሃንም፤ የቅጣት፤ የፍርድ ቦታ ነው (ማቴ. 11፡23፤ ሉቃ 10፡15፤ 16፡23)።

መነጠቅ (Rapture) - ወደ ላይ መውጣት፤ እንዲሁም ከአንድ ቦታ ወደ ሌላ ቦታ በፍጥነት ተወርውሮ መወሰድ ማለት ነው።

መጸሐፍት - ጌታ ኢየሱስ በምድር የጋይማኖት መሪዎች ይጠቀሙበት የነበረው የብሉይ ኪዳን መጸሐፍትን ነው።

መጋቢዎች እረኞች - በአጥቢያ ቤተ ክርስቲያናት ሙሉ ጊዜያቸውን በመሰጠት ለመንጋው መንፈሳዊ ምግብ የሚያቀርቡ፤ የሚሰብኩ፤ የሚያስተምሩ፤ ሽማግሌዎችንና መንጋውን የሚመሩና የሚያደራጁ አገልጋዮች ናቸው።

ቅድመሺህ ዓመት አመለካከት - ክርስቶስ ከሺህ ዓመት መንግሥት አስቀድሞ ዳግም ይመለሳል የሚል አመለካከት ማለት ነው (ራእይ 19 - ምዕ. 20)

ድጎረሺህ ዓመት አመለካከት - የሺህ ዓመት መንግሥት በፍጹም የለም የሚል አመለካከት ሲሆን፤ በእነርሱ አባባል በራእይ 20፡1-6 የተጠቀሰው የሺህ ዓመት መንግሥት የሚፈጸመው በምድራዊ መንግሥት ይሆናል። ይኸውም አሁን ባለው በክርስቶስ መንፈሳዊ መንግሥት ነው።

ሁሉም ሰው የራሱ የሆነ ቲዎሎጂ እንዳለው ይታሰባል ምክንያቱም የአግዚአብሔርን ሕልውና የሚክዱ ሰዎች እንኳን «አግዚአብሔር የለም» የሚል ቲዎሎጂ አላቸው። በየዘመኑ የኖሩ አዋቂዎች፣ ፈላስፎችና የኃይማኖት መሪዎች ስለፈጣሪ ብዙ ለማለት ቢሞክሩም በሙላት መግለጡ ግን ሳይሳካቸው ቀርቷል። አግዚአብሔር አጠቃላይ መግለጥን ለሰዎች በተፈጥሮና በታሪክ የለጠ ቢሆንም ከኃጢአተኝነታቸው የተነሳ አልጠቀማቸውም ወይም ወደ እርሱ አላደረላቸውም። ስለዚህም አምላክ በገዛ ፈቃዱና ጊዜው ሰው ሆኖ ተገልጧል።

ይህም ልዩ መገለጥ በሰው አይታ ዕጹብ ድንቅ ቢባልም በፍጹምነት አምላክን ማወቅ አላገኘናጸፈውም። ክርስቶስ ዳግመኛ ሲገለጥ በዘላለም ለሚያምኑት የተሻለ የማወቅ ተስፋ ቢኖራቸውም ፍጹምነትን አግዚአብሔርን ከማወቅ ጋር ስናስተያየው ተዛማጅ ነው። ቢሆንም ውስን የሆነው የሰው አእምሮ ታላቁን አምላክ በሚበቃው፣ በሚችለውና በሚያስፈልገው መጠን ማወቅ ተፈቅዶለታል።